

ELGO

POSLOVNO GLASILO SKUPINE ELEKTRO GORENJSKA, ŠT. 9, MAREC 2024

DUH INOVATIVNOSTI JE NA ELEKTRO GORENJSKA DOBRO OHRANJEN

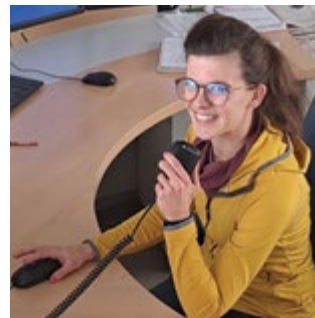
Trajnostni ukrepi, ki so zahtevni in v tem trenutku zahtevajo dodatne napore, lahko dolgoročno prinesejo pozitivne učinke tako za podjetje kot za skupnost in okolje.

INVESTICIJE V TRAJNOSTNE PROJEKTE V PORASTU

V letu 2023 smo za investicijske projekte namenili več kot 23,1 milijonov evrov sredstev. Z njimi širimo naše omrežje in krepimo zanesljivost.

TRANSFORMATORFEST

Pripravite se na prvi dan trajne inovativnosti Elektra Gorenjska!

5

UVODNIK

»Pogum je lastnost, ki se zrcali v dejanjih in odločitvah posameznikov. Pogumni ljudje so tisti, ki se ne ustrašijo soočenja s težavami, ampak se z njimi spopadejo z odločnostjo, vztrajnostjo in s poštenostjo.

Naj nas v letošnjem letu in na poti, ki jo zarisuje naša nova strategija, spremlja pogum. Z njim lahko dokažemo, da skupaj znamo in zmoremo zgraditi trajno prihodnost Elektra Gorenjska.«

6

»POSTAJAMO BOLJ OSREDOTOČENI«

»Naša ključna in osrednja dejavnost je zagotavljati Gorenjski stabilno in zanesljivo oskrbo z elektriko. Da bomo to dosegli, v središče naše pozornosti postavljamo razvoj in vzdrževanje zanesljivega omrežja. Pri tem bomo velik poudarek namenili digitalizaciji, uvajanju sodobnih tehnologij in inovativnih energetske rešitev.«

12

DOBRODOŠEL, TwinEU!

»Tehnologija digitalnih dvojčkov je pomembna, saj vsakemu operaterju omogoča sprejemanje lastnih odločitev o obratovanju sistema, pri tem pa ohranja in podpira interoperabilnost celotnega evropskega sistema kot izmenjavo informacij s preostalim ekosistemom.«

19

»SE BOM POTRUDILA, DA BOM RAZBILA MIT«

»Zelo mi je všeč, da se lahko izpopolnujem na področju, ki me zelo zanima. Elektroenergetski sistem je zame fascinanta stvar in sem ponosna, da lahko sodelujem pri obratovanju takšnega sistema.«

IZDAJATELJ

Elektro Gorenjska, podjetje za distribucijo električne energije, d. d.
Ulica Mirka Vadnova 3A,
4000 Kranj

GLAVNA UREDNICA

dr. Mateja Nadižar Svet

PREDSEDNIK UREDNIŠKEGA SVETA

dr. Ivan Šmon, MBA

ČLANI UREDNIŠKEGA SVETA

mag. Aleks Jan,
Jurij Jerina,
mag. Matej Pintar,
Boštjan Tišler

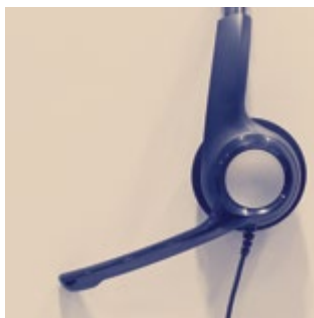
22

AKTIVNOSTI LETA 2023 NA PODROČJU RAVNANJA Z OKOLJEM

Odgovornost do okolja in odgovorno ravnanje z njim je vgrajeno v strateške usmeritve družbe Elektro Gorenjska. Temelji na sprejeti okoljski politiki in smernicah trajnostnega razvoja.

UREDNIŠTVO

E-pošta:
urednistvo.elgo@elektro-gorenjska.si
www.elektro-gorenjska.si
telefon 04 20 83 684
faks 04 20 83 600
E-pošta:
info@elektro-gorenjska.si

27

S POSLOVNO ANALITIKO DO CELOVITEJŠEGA PREGLEDA STRANKE

Cilj uvedbe področja Klicni center v BI je bil zajeti na enem mestu podatke, potrebne za poročanja zunanjim organizacijam in pripravo internih kazalnikov, kot tudi podatke, potrebne za pregled delovanja in obremenitve sistema in zaposlenih, ki dnevno operirajo s klicnim centrom.

LEKTORIRANJE

Prevodnica, prevajalska
agencija, d. o. o.

46

»NEPRECENLJIVO JE, DA V TEŽKIH TRENUTKIH NISMO SAMI«

Skupina Elektro Gorenjska je tesno prepletena z gorenjskimi gorskimi reševalnimi društvi – tako v okviru svojega delovanja kot tudi sodelavcev.

OBLIKOVANJE IN PRELOM

Deidra Jovanovic s. p.

50

OD INKOV DO MAJEV

Odločitev za odhod v Gvatemalo in med potovanjem še obisk Belizeja in Jukatanskega polotoka v Mehiki je bila impulzivna. Odkrivanje zapuščine starodavne inkovske civilizacije je dalo navdih za podoben potovalni načrt.

TISK: Birografika BORI d. o. o.

NAKLADA: 1000 izvodov

ISSN 1581-8020

www.elektro-gorenjska.si

POGUMNO GRADIMO PRIHODNOST ELEKTRA GORENJSKA

Takoj na začetku leta smo imeli priložnost pokazati športni pogum pri organizaciji že 28. zimskih športnih iger na Krvavcu. Organizacijsko smo postavili lestvico na nov nivo, prav tako tudi športno. Na tem mestu si posebno pohvalo zaslužijo vse tekmovalke in tekmovalci Skupine Elektro Gorenjska, ki že več kot 15 let branite skupno zmago, in celotna organizacijska ekipa in spremljevalci, ki ste poskrbeli za res lep in prijeten dogodek.

Z našim vsakodnevnim delom in odločitvami pogumno pristopamo k nenehnemu izboljševanju infrastrukture. Vsako leto skladno z načrti, predvsem pa glede na finančno sposobnost izvajamo investicije v modernizacijo omrežja, zamenjavo starih transformatorskih postaj ter uvajanje pametnih rešitev za boljšo sledljivost in učinkovitost. Sodelujemo pri številnih razvojnih projektih, prav tako sledimo razvoju obnovljivih virov energije, kar bo prispevalo k zmanjšanju našega ogljičnega odtisa. O njih podrobneje pišemo v tokratni številki glasila Elgo.

Leto 2023 je pred nas postavilo zahteven izziv. Soočeni smo bili z izjemnim porastom vloženih prošelj za priključevanje samooskrbnih sončnih elektrarn pri končnih uporabnikih. Samo v zadnjih treh mesecih smo prejeli več kot 60 odstotkov vseh vlog. Ekipa, ki se dnevno soočate z velikimi obremenitvami, so s pogumom in z odgovornostjo odgovorile na ta izziv. Gre za pomemben preskok, ki nam kaže smer in nas spodbuja k odgovornemu ravnanju na vseh področjih.

Pred nami je novo obdobje. Konec februarja 2024 je nadzorni svet potrdil novo štiriletno trajnostno strategijo Elektra Gorenjska do leta 2028. O novi strategiji in spremembah, ki jih prinaša, smo se za tokratno izdajo Elga pogovarjali s predsednikom uprave dr. Ivanom Šmonom in dr. Markom Jakličem, ki je usmerjal proces njenega oblikovanja.

Pogum je izjemna lastnost, ki se kaže v dejanjih, ki presegajo običajne okvire. Pogumni ljudje se soočajo z izzivi, premagujejo strahove in delujejo v korist drugih. Pogosto pravijo, da je pogum na strani zmagovalcev.

Pogum je lastnost, ki se zrcali v dejanjih in odločitvah posameznikov. Pogumni ljudje so tisti, ki se ne ustrašijo soočenja s težavami, ampak se z njimi spopadejo z odločnostjo, vztrajnostjo in s poštenostjo.

Naj nas v letošnjem letu in na poti, ki jo zarisuje naša nova strategija, spremlja pogum. Z njim lahko dokažemo, da skupaj znamo in zmoremo zgraditi trajno prihodnost Elektra Gorenjska.

Uredništvo Elgo

»POSTAJAMO BOLJ OSREDOTOČENI«

Avtor: Uredništvo Elgo
Foto: Nejc Petrovič

V februarju 2024 je nadzorni svet Elektra Gorenjska potrdil novo trajnostno strategijo družbe Elektro Gorenjska za obdobje od 2024 do 2028. O njeni vsebini, povodih zanjo in novostih, ki jih prinaša, smo se pogovarjali s predsednikom uprave dr. Ivanom Šmonom.

Skupina Elektro Gorenjska je pred dvema letoma sprejela strategijo do leta 2026. Zakaj smo sredi tega obdobja oblikovali novo strategijo?

Drži, strategijo do leta 2026 smo sprejeli februarja 2022 in jo nato osvežili v maju 2023. V lanskem letu je bila strategija novelirana z vsebinami in koncepti trajnostnega poslovanja, zato smo jo preimenovali v Strategijo trajnostnega razvoja Skupine Elektro Gorenjska ali na kratko kar trajnostna strategija. V trajnostni strategiji smo ključne strateške usmeritve ohranili, osvežene so bile le aktivnosti znotraj usmeritve, in hkrati prepoznali štiri nove strateške projekte.

Strategija poslovanja je pri nas zelo dinamičen dokument, ki ga redno posodabljam in z njim živimo. Dinamična strategija, ki se sprti prilagaja, nam namreč omogoča, da smo proaktivni in se hitro odzovemo na spremembe v poslovnem okolju, sprti prilagajamo poslovne modele, izkoristimo nove priložnosti in zmanjšamo tveganja ter s tem ohranjamo dolgoročno rast in uspešnost. Naša ambicija je, da smo soustvarjalci prihodnosti, ne pa njeni sledilci.

Ključni razlog lani jeseni, da v kratkem času ponovno prilagodimo strategijo, je bila odločitev, da prodamo hčerinsko družbo Gorenjske elektrarne. Hkrati z odločitvijo glede te prodaje smo pristopili tudi k snovanju nove strategije.

Zakaj ste se odločili za prodajo Gorenjskih elektrarn?

Elektrodistribucijska podjetja smo nosilci zelenega prehoda v nizkoogljično družbo, ki terja ogromna vlaganja v širitev energetske infrastrukture, kot tudi vlaganja v izgradnjo novih obnovljivih virov energije. Družba Elektro Gorenjska je pri tem pred izzivom, kako zagotoviti zadostna sredstva za razvoj in širitev elektrodistribucijskega sistema, po drugi strani pa Gorenjske elektrarne ravno tako potrebujejo sredstva za širitev portfelja proizvodnih enot in za širitev svojega poslovanja. Zaradi izjemno volatilnih cen na trgu z električno energijo je izjemno pomembno tudi obvladovanje cenovnih tveganj proizvedene električne energije, kar pa ne sme biti primarni fokus elektrodistribucijskih podjetij.

Lani jeseni smo ocenili, da je optimalna rešitev za obe družbi, da se družbo Gorenjske elektrarne proda strateškemu kupcu, kar bi pomenilo boljše okolje za njen hitrejši razvoj, obenem pa bi Elektro Gorenjska dobila vir financiranja za nadgradnjo distribucijskega omrežja v skladu z NEPN oziroma razvojnimi načrti, za katerimi trenutno zaostaja.

Z dezinvestiranjem vsega premoženja in dejavnosti, ki niso vezane na izvajanje GJS distribucijskega operaterja (to je med drugim tudi pričakovanje večinskega lastnika Elektra Gorenjska), bo Elektro Gorenjska tudi izpolnil pogoje za pridobitev lastne koncesije GJS distribucijskega operaterja, kar je dolgoletni strateški cilj.

Kaj je bistvo nove strategije, katere so glavne spremembe? Ključna sprememba, ki jo prinaša nova trajnostna strategija, je večja osredotočenost.

Z odprodajo hčerinske družbe se bo Elektro Gorenjska v prihodnje fokusirala izključno na svojo osnovno dejavnost – tj. izvajanje gospodarske javne službe distribucijski operater, ki jo izvajamo po pogodbi za ELES. Naša ključna in osrednja dejavnost je zagotavljati Gorenjski stabilno in zanesljivo oskrbo z elektriko. Da bomo to dosegli, v središče naše pozornosti postavljamo razvoj in vzdrževanje zanesljivega omrežja. Pri tem bomo velik poudarek namenili digitalizaciji, uvajanju sodobnih tehnologij in inovativnih energetskih rešitev.

ELEKTRO GORENJSKA DO LETA 2028

Vizija za leto 2028 nas zavezuje, da bo Elektro Gorenjska osrednji akter v deležniškem soustvarjanju trajnostne prihodnosti v regiji Gorenjska. Na temelju vrhunskih in odlično organiziranih kadrov bomo učinkovito razvijali in upravljali sodoben trajnosten distribucijski sistem. Po kakovosti oskrbe se bomo uvrščali med prvih 10 % evropskih elektrodistributerjev. Z intenzivno uporabo sodobnih omrežnih tehnologij in preudarnih investicij bomo v celoti podprli cilje trajnostnega prehoda v skladu z Razvojnim načrtom distribucijskega sistema. Bomo fasilitator trga storitev prožnosti po zgledu najboljših evropskih distributerjev. Vsi naši uporabniki bodo priključeni na sistem in deležni kakovostnih storitev. Pokablenost omrežja bo optimalna in bo predstavljala v povprečju več kot 85 % našega omrežja, kar bo omogočalo veliko odpornost na klimatske spremembe. Pri svojem delu bomo procesno in projektno učinkoviti in uspešni. Razpolagali bomo s pravo in stabilno strukturo zaposlenih, tako po številu kot kompetencah. Kazalci našega trajnostnega razvoja in sodelovanja z deležniki se bodo nenehno izboljševali. Ob visoki stopnji investiranja bomo ohranili finančno stabilnost, primerno donosnost in varnost na vseh področjih.

Dodatno smo pri novi strategiji v še večji meri dali poudarek na trajnostnem delovanju in sodelovanju z deležniki, ki so uporabniki omrežja, zaposleni, partnerske organizacije, strokovna združenja, dobavitelji, občine in lokalno okolje. Naša nova strategija je torej deležniška, kar pomeni, da skušamo poglobljeno razumeti interese svojih deležnikov in jih preko naše širše družbene odgovornosti in profesionalnega poznavanja dejavnosti s proaktivnim in skupnim strategiziranjem (sostrategiziranjem) usmerjati v iskanje dolgoročnih in za celotno družbo najboljših trajnostnih rešitev. Ob tem pa se zavedamo, da sta gospodarnost in primerna donosnost tisti kakovosti našega delovanja, ki še posebej v razmerah pospešenih investicij in tehnološkega razvoja omogočata dolgoročnost delovanja oziroma naše trajanje. V prihodnje bomo naše trajnostno delovanje krepili z različnimi aktivnostmi, njegove učinke pa bomo podrobneje spremljali in merili.

Strategija, ki je po novem samo strategija Elektra Gorenjska in ne več Skupine Elektro Gorenjska, našo pozornost namesto na štiri usmeritve osredotoča na dve strateški usmeritvi, in sicer zagotavljati trajnostno delovanje Elektra Gorenjska ter razvijati in upravljati trajnosten distribucijski sistem.

Ali obstaja kaj, česar naša nova trajnostna strategija ne spreminja?

Nova strategija ne spreminja temeljev našega delovanja, zato naše poslanstvo, namen obstoja in vizija ostajajo nespremenjeni. Nespremenjeni pri tem ostajajo tudi strateški projekti, ki smo jih opredelili lani maja. Nova strategija torej v naši osnovni dejavnosti distribucije električne energije ne spreminja ničesar, kar že delamo dobro, ampak slednje samo še nadgrajujemo.

V Elektru Gorenjska naše poslanstvo "zagotavljanja trajne energije" nosi štiri pomeni. Prvič: izraža našo predanost zagotavljanju kakovostne, stalne in zanesljive oskrbe z električno energijo. Drugič: simbolizira našo ambicijo ustvarjati inovativne rešitve, ki bodo omogočale zeleni prehod Slovenije. Tretjič: odseva našo družbeno odgovornost do okolja, v katerem delujemo. In nenazadnje predstavlja našo zavezanost uspešnemu poslovanju. Vizija pri tem je biti osrednji akter v deležniškem soustvarjanju trajnostne prihodnosti v regiji Gorenjska. Na temelju vrhunskih in odlično organiziranih kadrov učinkovito razvijati in upravljati sodoben, trajnosten distribucijski sistem. Po kakovosti oskrbe z vidika neprekinjenosti napajanja pa se uvrščati med prvih 10 % evropskih elektrodistributerjev.

Nespremenjene ostajajo tudi naše vrednote, to so načini, na katere delujemo. Še naprej bomo naše delovanje gradili na odgovornosti, skrbnosti in trajni inovativnosti.

Katere so prve spremembe v praksi, ki jih prinaša nova strategija?

K prvim aktivnostim nove strategije smo pristopili takoj po njenem sprejemu, in sicer smo pristopili k manjši reorganizaciji, ki bo stopila v veljavo s 1. aprilom 2024. Zaradi trajnostnega prehoda je pred nami večja nadgradnja našega omrežja oziroma zelo

povečan obseg izvajanja investicij. Prvi predpogoj, da bomo ta proces lahko uspešno izpeljali, je, da bomo primerno organizirani. Reorganizacija tako predstavlja naš notranji odziv na novo obdobje, v katerega vstopamo.

Kako bo nova reorganizacija vplivala na zaposlene?

Bistvenega vpliva na zaposlene ne bo. Z reorganizacijo se še dodatno zmanjšuje število ravni odločanja, s tem pa se tudi »pohitrjuje« proces odločanja. Proces od planiranja, načrtovanja do izvajanja investicij bo po novem potekal v enem sektorju. Z novo organizacijo hkrati večjo pomembnost dajemo črpanju nepovratnih sredstev in strateškim inovacijam, ki so gonilo napredka, ter spodbujanju večje agilnosti zaposlenih.

Izgradnja kulture agilnega delovanja je dolgoročno gledano za nas eksistencialnega pomena. Če želimo Elektro Gorenjska uspešno popeljati skozi obdobje izzivov in priložnosti, ki so pred nami, bomo morali biti hitri, prilagodljivi, inovativni ter odprti za novosti in spremembe. Družba Elektro Gorenjska je v svojih šestih desetletjih delovanja že večkrat dokazala, da je sposobna tovrstnega delovanja. Današnja generacija sodelavk in sodelavcev imamo dolžnost in priložnost, da to ponovno dokažemo.

»Strategija poslovanja je pri nas zelo dinamičen dokument, ki ga redno posodabljam in z njim živimo. Dinamična strategija, ki se sprti prilagaja, nam namreč omogoča, da smo proaktivni in se hitro odzovemo na spremembe v poslovnem okolju, sprti prilagajamo poslovne modele, izkoristimo nove priložnosti in zmanjšamo tveganja ter s tem ohranjamo dolgoročno rast in uspešnost.«

»Nova strategija predstavlja pomemben mejnik v razvoju Elektra Gorenjska. Je odraz visoke stopnje odgovornosti, s katero Elektro Gorenjska pristopa k izvajanju dejavnosti distribucije električne energije, in njegove ambicije, da svoje naloge izvaja na najvišji ravni. V njej se izraža njegova sposobnost dinamičnega in prožnega odzivanja na izzive in priložnosti iz okolja ter trdne zavezanosti trajnemu inoviranju. Simbolizira zaključek dolgotrajnega, zahtevnega in poglobljenega razmisleka tako širše vodstvene ekipe kot tudi nadzornega sveta o prihodnosti Elektra Gorenjska ter hkrati začetek nove poti. Vsem zaposlenim naj služi kot zemljevid, ki bo usmerjal njihove korake, in kot sprožilec, ki jih bo motiviral za ustvarjanje novih prebojnih zgodb. Uspešno, Elektro Gorenjska!«

Gabrijel Škof, predsednik nadzornega sveta, Elektro Gorenjska, d. d.

Strategija iz črke na papirju prehaja v življenje Elektra Gorenjska. Kaj je vaše sporočilo sodelavkam in sodelavcem ob vstopu v novo strateško obdobje?

Od nekdaj je veljalo, da smo Gorenjci najmanjši, a hkrati najbolj dinamičen, inovativen in razvit elektrodistributer v Sloveniji. Danes Gorenjski zagotavljamo trajnostno omrežje na najvišji evropski ravni. Med elektrodistributerji smo znani po visoki razvitosti in usposobljenosti na ključnih razvojnih področjih, kot so raziskave, razvoj in inovacije, kadri, sistemi nadzora delovanja, digitalizacija, kibernetska varnost. Slovimo po zanesljivosti pri izvedbi projektov in reševanju izzivov uporabnikov. Na Gorenjskem in širše smo deležni visokega zaupanja, smo prepoznavni, naša blagovna znamka je ugledna. Smo tesno vpeti v lokalno okolje. Gorenjska je in ostaja naš dom.

To so temelji, ki nam dajejo trdno osnovo za prihodnost. Naša nova trajnostna strategija nam kaže jasno pot v prihodnost. Danes električna energija predstavlja življenjsko energijo sodobne družbe. Brez trajne elektrike ni življenja. Tovrstne okoliščine so energetske panoge pahnile v obdobje njene renesanse. Energetika smo danes prostor za vse tiste, ki želijo premikati svet, kreirati novo, pisati prihodnost, izživeti svoje talente in znanje. Kdor

danes želi biti v središču dogajanja in ustvarjati prihodnost, je del elektroenergetske panoge.

Na nas je, ali bomo ta trenutek znali izkoristiti. Preprosto načelo v naravi pravi, da ne preživijo tisti, ki so najmočnejši, ampak tisti, ki so se sposobni najbolje prilagajati razmeram v okolju. Bodimo odgovorni, inovativni in odprti. Obstoječe razmere lahko izkoristimo kot priložnost.

Veselim se obdobja, ki je pred nami.

»DUH INOVATIVNOSTI JE NA ELEKTRU GORENJSKA DOBRO OHRANJEN«

Avtor: Uredništvo Elgo
Foto: Osebni arhiv

Osnovno vodilo pri nastanku nove strategije trajnostnega razvoja družbe Elektro Gorenjska, d. d., do leta 2028 je bilo, da ljudje uresničujejo tisto, kar ustvarijo sami. O oblikovanju nove strategije in njenem pomenu za podjetje smo se pogovarjali s prof. dr. Markom Jakličem, ki je vodil proces njenega snovanja.

V uvodnem delu strategije je zapisano, da strateško razmišljanje ni le naloga ožjega vodstva, temveč mora vključevati celotno organizacijo. Kaj to pomeni?

Pojem vključevanja ima večplasten pomen, zato je pomembno, da ga prav razumemo. Nekateri ga zmotno razumejo kot preprosti prenos odgovornosti na nižje pozicije. To lahko privede do nepravilnega sprejemanja odločitev, saj višje vodstvo ne opravlja svoje vloge.

V resnici vključevanje pomeni, da se posluša in skuša razumeti vse posameznike v organizaciji, ne glede na njihov položaj. To zahteva vzpostavitev odprtega komunikacijskega okolja, kjer zaposleni lahko izrazijo svoje mnenje, vodstvo pa jim aktivno prisluhne, razume njihova stališča in na podlagi teh na koncu tudi sprejme odločitve.

Ključno je tudi, da vključevanje ne pomeni homogenosti razmišljanja, temveč spodbuja raznolikost mnenj in kritično razmišljanje. Prava oblika vključevanja zahteva modro vodstvo, ki zna navdušiti in motivirati zaposlene, obenem pa omogoča odprt dialog ter izmenjavo idej in mnenj med vsemi člani organizacije. Gre za kompleksen proces, ki zahteva vztrajnost in motivacijo tako vodstva kot zaposlenih.

Pri Elektru Gorenjska se dobro vidi, da razume te procese in da to že dolga leta intenzivno tudi počne.

Že vrsto let usmerjate Elektro Gorenjska pri oblikovanju strategij. Kakšen je vaš pogled na ta proces?

Nekateri zmotno menijo, da oblikovanje strategije pomeni prijetno druženje na izbrani lokaciji izven podjetja.

Oblikovanje strategije ni enostaven proces, saj se v njem soočamo z mnogimi dilemami in tudi ocenami, predvsem samega sebe. V procesu si nastavljaš ogledalo in vsi vemo, da ni enostavno poslušati kritik na lasten račun. Izziv predstavlja tudi izražanje povratne informacije na konstruktiven način. Sam temu rečem, da mora biti podjetje pri oblikovanju in izvajanju strategije fanatično disciplinirano, kar zna biti mukotrpno.

Če govorimo o pristopu in disciplini Elektra Gorenjska pri oblikovanju strategije, je moja ocena, da podjetje skozi leta v tem procesu nenehno napreduje. Marsikatero podjetje tega ne zmore.

V čem se nova strategija razlikuje od prejšnjih?

Če začnemo pri vsebinskem vidiku, strategija izhaja iz realističnega scenarija. Upošteva realne okoliščine in vlogo distributerjev, ki so v jedru problema in rešitve zelenega prehoda na področju energije. Vemo, da proizvodnja energije iz obnovljivih virov energije v Sloveniji ne predstavlja ključnega problema. Dejansko lahko proizvedemo več električne energije, kot je porabimo. Izziv predstavljata shranjevanje in vzdrževanje napetosti ter povezovanje med proizvodnjo in porabo. Največji izziv je torej ravno na distribuciji. Nova strategija Elektra Gorenjska realistično naslavlja srž tega problema.

Drugi vidik je metodološki. Z uzakonjenjem t. i. ciljev ESG (Okolje, Družba, Poslovanje) preko standardov trajnostnega poročanja (t. i. standardi ESRS) se je poslovno okolje v Evropi zelo spremenilo. Nove razmere kličejo po tem, da morajo podjetja začeti vključevati svoje deležnike v oblikovanje strategije. Ta proces se imenuje sostrategiziranje.

Temu pristopu smo sledili tudi pri oblikovanju aktualne strategije Elektra Gorenjska. V praksi ni izvedljivo, da bi na strateške delavnice vabili na primer regulatorja ali uporabnike Elektra Gorenjska. Kar smo vnesli v tokratno metodologijo, je bila empatija do vaših deležnikov (na primer uporabnikov, regulatorjev, zaposlenih, občin in lokalnih skupnosti, medijev, poslovnih partnerjev). Velika pozornost je bila namenjena razumevanju, kako Elektro Gorenjska s svojimi dejanji vpliva na njih, in razmisleku o konkretnih dejanjih na področjih, ki so za deležnike pomembne. Pri tem ni izgovorov in prelaganja odgovornosti na druge člene v verigi. Namesto izogibanja ali prelaganja odgovornosti na druge je ključno, da se osredotočimo na to, kaj lahko naredimo sami s svoje pozicije.

Nova strategija daje velik poudarek trajnosti. Nenazadnje jo nosi v imenu strategije. Kakšen je vaš pogled na trajnost?

Trajnostni razvoj in trajnostna poročila lahko včasih delujejo kot floskula in tudi sam sem bil nekoč malo skeptičen do tega administrativnega pristopa. Pa vendar vidim v njem marsikaj pozitivnega in upam, da se bo to pokazalo tudi v praksi.

Menim, da je zunanja grožnja to, da ne bomo "bančno sposobni", dobra motivacija za trajnostne spremembe, ni pa dovolj. Ključno je, da se zavemo svoje odgovornosti in svoje vloge pri ustvarjanju bolj trajnostne družbe. Preseči moramo izgovore, da določen kazalnik ne odseva našega delovanja, ker nismo edini, ki nanj vplivamo. Točno tako moramo našo vlogo razumeti – smo soodvisni, del širše mreže in na ta način moramo aktivno prispevati k celotnemu sistemu.

Pomembno je tudi, da znamo kratkoročno naslavljalati dolgoročne izzive. Z ustreznim načrtovanjem lahko preprečimo neprijetna presenečenja v prihodnosti. Trajnostni ukrepi, ki so zahtevni in v tem trenutku zahtevajo dodatne napore, lahko dolgoročno prinesejo pozitivne učinke tako za podjetje kot za skupnost in okolje.

Nova strategija prinaša nekatere spremembe. Ali obstaja kakšna stalnica, ki se ne spreminja?

Ker so standardi ESRS močno spremenili situacijo, sploh v elektroenergetiki, je bilo zaradi vseh teh novih pričakovanj smiselno pripraviti novo strategijo. Kljub temu nova strategije velik poudarek še vedno daje strateškemu inoviranju.

V Elektru Gorenjska zelo dobro razumete, da sta inovativnost in tehnološka naprednost ključnega pomena za pripravljenost na prihodnost, ne glede na to, kateri scenarij se bo uresničil. Če si z znanjem res dobro tudi tehnološko podprto, v svoje vrste privabiš prave ljudi.

S podporo nadzornega sveta in zavedanjem uprave in ostalih zaposlenih se vidi, da je duh inovativnosti v Elektru Gorenjska dobro ohranjen.

Snovanje Strategije trajnostnega razvoja Elektra Gorenjska, d. d., za obdobje 2024 do 2028 je potekalo od oktobra 2023 do februarja 2024. Na strateških delavnicah je neposredno sodelovalo 33 vodij in strokovnjakov Elektra Gorenjska, v pripravo vsebine pa preko njih še večje število sodelavcev. V proces oblikovanja je bil vključen tudi nadzorni svet družbe. Skupno je bilo izvedenih pet strateških delavnic.

Znan je podatek, da približno polovica strategij nikoli ne zaživi. Kakšno je vaše sporočilo zaposlenim v Elektru Gorenjska ob vstopu v novo strateško obdobje? Kakšna je njihova vloga pri prenosu strategije v življenje?

Da strategije dejansko zaživijo, moramo načrte za prihodnost prenesti v vsakodnevno prakso in delovanje tako, da postanejo del naše dnevne rutine in discipline. Elektro Gorenjska si je z novo strategijo zastavil konkretne cilje za prihodnje obdobje. Potrebno bo delovati korak za korakom in z vsakim letom prilagajati strategijo glede na rezultate in potrebe.

Pomembno je, da se odločitve, ki izhajajo iz strategije, sprejemajo premišljeno in postopoma ter da se upošteva tudi mnenja in prispevke zaposlenih. Sprejemanje odločitev ni enostavno, vendar pa je treba prevzeti odgovornost in sodelovati pri iskanju rešitev ter ta strah pred sprejemanjem odločitev premagati. Psihologi pravijo, da vsak dan sprejmemo različne odločitve, od katerih so nekatere dobre, nekatere povprečne in nekatere slabe. Zato, kadar je le možno, je najbolje sprejemati odločitve postopoma in jih sproti prilagajati. Nekatere odločitve so sicer nepovratne. V tem primeru je ključno, da smo zelo premišljeni in se trudimo že v zgodnji fazi popraviti tiste, ki so se morebiti izkazale za napačne.

Zaposlenim bi svetoval, naj se sami vključijo v proces sprejemanja odločitev in izražajo svoje mnenje. Če imajo občutek, da niso vključeni na pravi način ali pa da niso slišani, naj ne iščejo izgovorov, ampak naj pristopijo do konkretnih ljudi, ki so po njihovem mnenju bolje vključeni, in naj jim povejo svoje mnenje. Pomembno je, da vsi sodelujejo tako na operativni kot tudi na strateški ravni. Osredotočite se na konkretna dejanja in rezultate, ne le na besede. Kazalniki so pomembni, vendar so podrejeni dejanjem in odločitvam, ki jih sprejemate vsak dan.

Dobrodošel TwinEU!

Avtor: Nejc Petrovič

Foto: Podjete Fraunhofer

S pričetkom letošnjega leta se je pričel izvajati nov evropski projekt z nazivom TwinEU, ki je del okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije Obzorje Evropa. Njegov cilj je izdelati digitalnega dvojčka vseevropskega elektroenergetskega omrežja in s tem krepiti zanesljivost oskrbe z elektriko na ravni Evropske unije.

Projekt združuje 73 partnerjev iz 15 evropskih držav. Trajal bo tri leta in se bo zaključil s koncem leta 2026. Skupen proračun projekta je 25 milijonov evrov.

Evropske države si želijo povečati delež obnovljivih virov energije ob sočasni nadgradnji energetske infrastrukture z namenom, da le-ta postane odpornejša in stroškovno učinkovitejša. V tem kontekstu je Evropska komisija prepoznala tehnologijo digitalnih dvojčkov kot ključno sredstvo za doseg vseh vidikov poslovne in obratovalne koordinacije med operaterji elektroenergetskega sistema in udeleženci na energetskih trgih. Tehnologija digitalnih dvojčkov je pomembna, saj vsakemu operaterju omogoča sprejemanje lastnih odločitev o obratovanju sistema, pri tem pa ohranja in podpira interoperabilnost celotnega evropskega sistema kot izmenjavo informacij s preostalim ekosistemom.

UVODNEGA SREČANJA SO SE UDELEŽILI PREDSTAVNIKI PARTNERJEV KONZORCIJA IZ 15 DRŽAV.

UVODNI SESTANEK JE POTEKAL V BRUSLJU

Z DVOJČKI DO VEČJE POVEZANOSTI EU

Vizija konzorcija partnerjev projekta Digital Twin for Europe (ali krajše TwinEU) je omogočanje novih tehnologij za spodbujanje naprednega koncepta digitalnih dvojčkov ob sočasni interoperabilnosti sistema, izmenjavo modelov omrežja in podatkov preko standardnih informacijskih vmesnikov in odprtih API-jev za zunanje akterje. Načrtovani digitalni dvojček bo zgradil jedro evropske izmenjave podatkov: Podprt bo z vmesniki za posredovanje podatkov v t. i. Energy Data Space, ki je trenutno v izgradnji na evropskem nivoju.

Projekt vključuje uporabo naprednih tehnik modeliranja, podprtih z orodji umetne inteligence in zmožnost izkoriščanja visokozmogljive računalniške infrastrukture. Cilj je zagotavljanje visokih zmogljivosti za opazovanje, testiranje in aktivacijo vseevropske digitalne replike elektroenergetske infrastrukture.

TRI, DVA, ENA ...

Z namenom uradnega zagona projekta je bil v sredini januarja v Bruslju organiziran uvodni t. i. kick-off sestanek, ki smo se ga udeležili vsi partnerji konzorcija. Projekt združuje 73 partnerjev iz 15 evropskih držav. Z vidika upravljanja gre za zelo zahteven projekt. Skupen proračun projekta znaša 25 milijonov evrov, od katerih je Evropska komisija namenila 20 milijonov evrov nepovratnih sredstev. Projekt bo trajal tri leta in se bo zaključil s koncem leta 2026.

Evropska komisija je prepoznala tehnologijo digitalnih dvojčkov kot ključno sredstvo za dosego vseh vidikov poslovne in obratovalne koordinacije med operaterji elektroenergetskega sistema in udeleženci na energetskih trgih.

...naj se Hedge-IoT začne!

Avtor: Lenart Ribnikar

Foto: Arhiv Hedge-IoT

KICK-OFF SESTANEK V ATENAH

Dvodnevni dogodek je postregel s predstavitvijo delovnih sklopov, posameznih partnerjev in časovnice izvedbe projekta. Udeleženci smo formalno pričeli z izvedbo prvih načrtovanih aktivnosti, se seznanili s projektnimi tveganji, z načinom upravljanja projekta in s strategijo komuniciranja z zunanjo javnostjo.

Poleg Elektra Gorenjska od slovenskih partnerjev pri projektu sodelujejo še podjetja ELES, Elektroinštitut Milan Vidmar, Holding Slovenske elektrarne in Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Naša vloga v projektu je podpora prenosnemu operaterju pri vzpostavljanju koncepta statične in dinamične sigurnosti obratovanja elektroenergetskega sistema, za kar je potreben podrobnejši vpogled v trenutno obratovalno stanje sistema tudi na nivoju distribucijskega omrežja.

V Elektru Gorenjska bomo raziskovali možne načine hitre izmenjave podatkov s prenosnim operaterjem, možnosti podrobnejšega monitoringa distribucijskega omrežja in napovedovanja porabe in proizvodnje z vidika vpliva na napetostne in frekvenčne variacije. Med drugim bomo raziskali tudi možnosti koordiniranega pristopa k obratovanju in načrtovanju kombiniranih omrežij TSO-DSO.

Z začetkom leta 2024 se je pod okriljem programa EU za raziskave in inovacije - Horizon Europe pričel projekt Hedge-IoT, ki predstavlja strateški premik k digitalizaciji in optimizaciji energetskega sektorja. Aktivni član tega pomembnega inovativnega evropskega projekta smo tudi Elektro Gorenjska.

Hedge-IoT je zasnovan za izboljšanje vključevanja obnovljivih virov energije (OVE) v evropska omrežja. Projekt združuje napredne tehnološke rešitve in interoperabilnost podatkovnih sistemov z namenom povečanja učinkovitosti in odpornosti energetskih infrastruktur.

Prvi korak projekta je bil uvodni, tako imenovani Kick-Off sestanek vseh partnerjev, ki se je odvijal 24. in 25. januarja 2024 v Atenah. Namen srečanja je bil pregled in usklajevanje delovnih paketov (tako imenovanih Work Packages ali WP), predstavitev pilotnih demonstracij (ali Demos) in vzpostavitev temeljev za uspešno sodelovanje med vpletenimi institucijami. Projekt HEDGE-IoT je razdeljen na več ključnih področij, ki so organizirana preko različnih delovnih paketov. Ti obsegajo razvoj tehnologij, upravljanje projekta, analizo potreb energetskega trga in razvoj ter testiranje pilotnih aplikacij.

Ena izmed osrednjih točk uvodnega srečanja so bile predstavitve pilotnih demonstracij, ki služijo kot prikaz razvitih rešitev projekta HEDGE-IoT. Uvodnega sestanka so se udeležili tudi vsi slovenski partnerji (Elektro Gorenjska, ELES, OPERATOR in Institut Jožef Stefan).

Elektro Gorenjska je predstavil ključne korake in predlagane rešitve za Demo 6. Demo 6 predstavlja slovenski pilot, v okviru katerega se bodo preizkušale napredne rešitve za izračune dinamične toplotne ocene (Dynamic Thermal Rating - DTR) distribucijskih transformatorjev. Izračun se bo izvajal na IoT napravah, nameščenih na samem robu omrežja, kar bo omogočalo hitrejšo in obsežnejšo računanje. Izračun DTR-ja bo omogočil vpogled v termalne obremenitve transformatorjev, kar bo prispevalo k optimalni obremenitvi transformatorjev in tako olajšalo vključevanje novih OVE v omrežje.

INVESTICIJE V TRAJNOSTNE PROJEKTE V PORASTU

Avtor: mag. Miha Zajec
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

V letu 2023 smo za investicijske projekte namenili več kot 23,1 milijonov evrov sredstev. Več kot polovico sredstev smo namenili v nadgradnjo srednje in nizkonapetostnega omrežja. Z investicijami širimo naše omrežje in krepimo zanesljivost.

Intenzivna gradnja na vseh projektih je potekala skozi vse leto. Kljub težavam z dobavo opreme in daljšimi dobavnimi roki smo uspeli uresničiti večino naložb, ki se nanašajo na sanacijo kritičnih predelov omrežja oziroma zagotavljanje novih priključitev in širitev omrežja.

Tudi v letu 2024 bomo nadaljevali s podobno intenziteto del. Dobršen del sredstev bomo namenili za projekt rekonstrukcije 110-kilovoltnega stikališča na Primskovem. Prav tako bomo nadgrajevali in ojačevali srednje- in nizkonapetostno omrežje, zlasti na tistih območjih, kjer je to pogojeno s priklopom novih sončnih elektrarn in drugih distribuiranih virov električne energije.

ENERGETSKI OBJEKTI NA VISOKONAPETOSTNEM NIVOJU

Za zanesljivo oskrbo so v prvi vrsti ključni vitalni energetski objekti, ki delujejo na visokonapetostnem nivoju. Tako smo v letu 2023 uspešno realizirali kar nekaj trajnostnih projektov.

Stalna nadgradnja našega omrežja je nujna za nadaljnji razvoj gorenjske regije.

RTP 110/20 kV Zlato polje

V drugi polovici leta 2023 se je pričelo z izvajanjem aktivnosti zamenjave sekundarne opreme v 20- in 110-kilovoltnem (kV) stikališču na Zlatem polju. Skladno z roki je bila do konca leta zaključena zamenjava sekundarne opreme 20 kV stikališča. Zamenjava zaščite in sekundarne opreme v 110 kV stikališču je bila zaključena konec januarja 2024. Investicija je bila v celoti zaključena do konca februarja 2024.

VIDEZ STARE IN NOVE SEKUNDARNE OPREME V 20 KV STIKALIŠČU

EKIPA ZAPOSLENIH, KI JE POSKRBELO ZA USPEŠNO ZAMENJAVO SISTEMOV VODENJA IN ZAŠČITE NA RTP ZLATO POLJE

RTP 110/20 kV Primskovo

V lanskem letu se je pričelo z gradbenimi deli za širitev 20 kV stikališča in rekonstrukcijo 110 kV stikališča, ki se nadaljujejo v letošnjem letu. Največja intenziteta del na tem objektu je predvidena v 2024. Na projektu sodelujejo ekipe, ki so uspešno zaključile že dva tovrstna projekta.

IZKOP GRADBENE JAME

KABLITEV JE POTEKALA V POLETNIH MESECIH

NOVOZGRAJENI PRIZIDEK OB RTP PRIMSKOVO

Dobava in montaža 110 kV kablskega sistema RTP Primskovo–RTP Labore

Izvedena so bila gradbena dela ter dobava in montaža 110 kV kablskega sistema. Dela so bila v celoti zaključena oktobra 2023.

Položili smo kar 29 kilometrov sredjenapetostnih kablov in na novo zgradili 22 transformatorskih postaj. Opravili smo tudi rekonstrukcije na 33 transformatorskih postajah. Položili smo 66 kilometrov nizkonapetostnih kablov.

Izvedba antikorozijske zaščite jeklenih konstrukcij 110 kV daljnovodnih stebrov

V letu 2023 smo pred korozijo jeklenih konstrukcij zaščitili 73 stojnih mest na treh 110-kilovoltnih daljnovodih na območju Zgornje Gorenjske. Ustrezna zaščita daljnovodnih stebrov namreč dodatno pripomore k ohranjanju materialov in večji trdnosti jeklenih konstrukcij. Tovrstna dela zaradi specifikacije lahko opravljajo le usposobljeni izvajalci.

Z ZAŠČITO PROTI KOROZIJ LAHKO PODALJŠAMO ŽIVLJENJSKO DOBO DALJNOVODNIH STEBROV IN TRANSFORMATORJEV TUDI DO 20 LET

JULJSKI VETROLOM V DOLINI RADOVNE JE MOČNO POŠKODOVAL NAŠE ELEKTROENERGETSKO OMREŽJE

INTENZITETA DEL NA SREDNJE IN NIZKONAPETOSTNEM NIVOJU BO VELIKA TUDI V LETU 2024

V letu 2023 so omrežje prizadele kar tri večje vremenske ujme: zimski žledolom, julijski vetrolom in avgustovske poplave. Približno 20 % investicijskih sredstev se je tako namenilo odpravi okvar in gradnji novega kablskega omrežja. Uredili smo del kablitve in postavitev nadomestne TP v Radovni. Pokabljili smo velik del Poljanske doline: tam, kjer je bil daljnovod praktično odplavljen, in drugod, kjer je bil nadzemni vod v veliki meri poškodovan in so se lastniki zemljišč strinjali z vkopom kablovoda v zemljo.

Tako smo velik delež finančnih sredstev namenili izgradnji nove kablške kanalizacije, ki smo jo v okviru skupnih gradenj po posameznih občinah gradili skupaj z ostalimi komunalnimi vodi. Položili smo kar 29 kilometrov sredjenapetostnih kablov in na novo zgradili 22 transformatorskih postaj. Opravili smo tudi rekonstrukcije na 33 transformatorskih postajah.

Položili smo 66 kilometrov nizkonapetostnih kablov, nekaj za potrebe širitev nizkonapetostnega omrežja, večino tovrstnih investicij pa predstavljajo ojačitve omrežja zaradi priključevanja dodatnega odjema (toplotne črpalke) in proizvodnih naprav za samooskrbo.

Tudi v letu 2024 bomo nadaljevali s tovrstnimi investicijskimi projekti, saj se dobro zavedamo, da je stalna nadgradnja našega omrežja nujna za nadaljnji razvoj gorenjske regije.

Projekt ForVolt:

Razvoj metode za kratkoročno napovedovanje napetosti na merilnih mestih

Avtorja: Karel Križnar in Blaž Dobravec

Projekt ForVolt je še eden v nizu razvojnih projektov Elektra Gorenjska, ki podpirajo krepitev zanesljivosti našega omrežja. Osredotoča se na razvoj metodologije za napovedovanje napetosti v nizkonapetostnem distribucijskem omrežju z namenom stabilizacije omrežja v kritičnih trenutkih

Cilj projekta je omogočiti natančno oceno napetostnih razmer v omrežju in na podlagi tega omogočiti možnost optimizacije izrabe prožnosti uporabnikov za stabilizacijo omrežja v kritičnih trenutkih. S pomočjo algoritmov strojnega učenja, ki temeljijo na meritvah napetosti, bo projekt omogočil boljše napovedovanje napetosti za časovna obdobja 1 do 2 dni in 1 do 2 ur pred nastopom preobremenitev v omrežju. Rezultati projekta bodo prispevali k boljšemu obvladovanju napetostnih razmer v omrežju ter ustvarili nove priložnosti za uporabnike in elektrooperaterje.

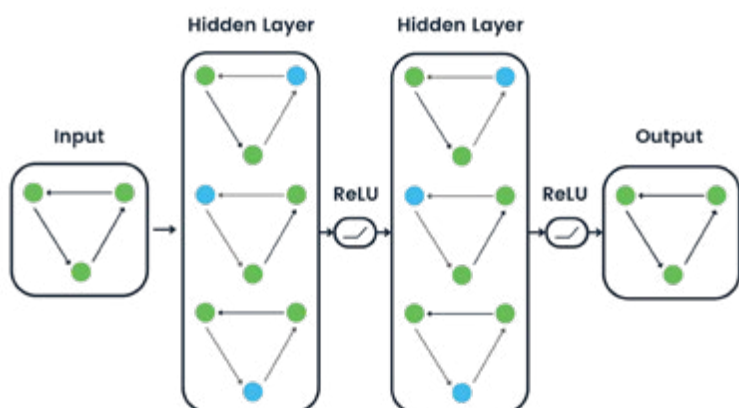
S STROJNIM UČENJEM DO IZBOLJŠANJA OCENITEV PROŽNOSTI

Razvoj algoritmov za analizo porabe na nivoju posameznega merilnega mesta v nizkonapetostnem omrežju se je v preteklih projektih, prav tako kvalificiranih pri Agenciji za energijo (npr. MLIN podatkov Elektra Gorenjska), izkazal za zelo težek problem zaradi naključnosti odjema

posameznih odjemalcev. Algoritmi, razviti v okviru projekta MLIN, nam omogočajo tako imenovano indirektno napovedovanje napetosti (tj. najprej napovemo obremenitve odjemalcev s pomočjo algoritmov strojnega učenja in nato izračunamo napetosti s pomočjo izračuna pretokov moči). Največji problem zgoraj opisanega pristopa je nizka natančnost napovedi odjema posameznih odjemalcev, ki posledično neposredno vpliva na izračun bodočih napetosti v omrežju.

Zato lahko v zadnjem času v literaturi zasledimo uporabo tako imenovanega neposrednega pristopa k napovedovanju napetosti, kjer s pomočjo algoritmov strojnega učenja in zadnjih meritev napetosti neposredno napovedujemo bodoče napetosti (brez izračuna pretokov moči). Menimo, da bi razvoj takšnega algoritma izboljšal pravočasno ocenitev prožnosti.

Trenutno zastavljena metodologija temelji na grafovskih nevronske mrežah, kjer omrežje modeliramo kot preprost graf, na točke priključitve odjemalcev pa dodamo časovne serije napetosti na merilnih mestih. Na podlagi agregacij in učenja odvisnosti med posameznimi merilnimi mesti v času lahko izluščimo ključne značilke, ki vplivajo na napoved napetosti za prej omenjena obdobja napovedi. S pomočjo učenja različnih slojev grafovske nevronske mreže na koncu dobimo napovedi za vsa merilna mesta v omrežju.

GRAFOVSKA NEVRONSKA MREŽA, KI NA VHODU ("INPUT") DOBI OMREŽJE IN SKOZI RAZLIČNE NIVOJE ("HIDDEN LAYER") AGREGIRA IN IZLUŠČI ZNAČILKE, POTREBNE ZA NAPOVED NA IZHODU ("OUTPUT").

S projektom PredOkvara do še zanesljivejšega omrežja

Avtor: Matic Mikec

Zagotavljanje čim bolj stabilne in neprekinjene dobave električne energije je ena izmed glavnih prioritet Elektra Gorenjska. Z naprednimi tehnologijami in razvojno-raziskovalnimi aktivnostmi odkrivamo nove poti za krepitev naše zanesljivosti. Eden izmed njih je aktualni projekt PredOkvara.

Ena izmed zaznanih rešitev pa omogoča detekcijo različnih tipov okvar v nizkonapetostnem omrežju zgolj na podlagi dogodkov iz pametnih števecov – brez potrebe po vgradnji dodatne opreme ali dodatnih prenamestitev obstoječe elektrodistribucijske opreme in zgolj s podatki, ki so že na voljo. Okvare, ki jih je možno zaznati na takšen način, so med drugim:

- slab spoj nevtralnega/PEN vodnika,
- slab stik na spoju dveh kablovodov,
- slabšanje izolacije na spojih pri odjemalcih in v priključnih omaricah.

Elektro Gorenjska ima s partnerji že vzpostavljeno tako imenovano kubernetes (virtualizacija oziroma kontejnerizacija elementov aplikacije) infrastrukturo v okviru storitve Microsoft Azure in vnesene historične podatke. To omogoča preverjanje starih primerov, kjer je sistem zaznal potencialne okvare. Hkrati se uvajajo nove razširitve aplikacije, v okviru katerih se upošteva nivojska hierarhija elementov in voltaža meritev iz števecov.

Projekt PredOkvara je raziskovalno-demonstracijski projekt, ki se osredotoča na prediktivno zaznavanje fizičnih okvar v elektrodistribucijskem omrežju na podlagi podatkov in dogodkov iz pametnih števecov. V okviru projekta bomo razvili model strojnega učenja, ki bo na osnovi tehničnih podatkov iz pametnih števecov napovedoval okvare v omrežju, še preden se zgodijo. Cilj projekta je optimiziranje delovanja Elektra Gorenjska, zmanjšanje časa izpadov in stroškov vzdrževanja ter izboljšanje zanesljivosti omrežja. Projekt predstavlja inovativen pristop k preventivni zaznavi napak v omrežju.

Med raziskovalnim delom smo zaznali, da se dogodki iz pametnih števecov ponekod že uporabljajo za prediktivno vzdrževanje omrežja. Večina rešitev se osredotoča na zaznavanje delnih razelektritev v kabelskih vodnikih ali spremljanje stanja posameznih kosov opreme, kot so transformatorji, izolatorji, stikalni bloki ali drugi kosi opreme. Običajno rešitve temeljijo na dodatni namenski senzoriki, kot so merilniki temperature, merilniki vibracij ali precizni merilniki električnih veličin.

PROGRAMSKA PODPORA

usklajevanju cen tržnih pogodb z inflacijo

Avtorica: Brigita Kopač Tišler

Elektro Gorenjska sklepa pogodbe za najem telekomunikacijske opreme za čas njene življenjske dobe, kar lahko traja tudi 30 let. Cena najema se določi s pogodbo. Zaradi vpliva inflacije ta cena običajno skozi čas izgublja vrednost. Elektro Gorenjska zato v pogodbe vključuje klavzulo o usklajevanju cen na podlagi indeksa rasti cen življenjskih proizvodov, ki ga objavi Statistični urad RS (SURS). Na tak način ohranjamo vrednost denarja.

KAJ JE INFLACIJA?

Razlago pojma lahko najdemo na Wikipediji. Inflacija v gospodarstvu je rast cen izdelkov in storitev v določenem časovnem obdobju. Statistično jo izrazimo v odstotkih s stopnjo inflacije. Rast cen pomeni, da je z določeno enoto valute mogoče kupiti manj dobrin oziroma da se kupna moč denarja manjša. Dr. Ivan Turk inflacijo opredeli kot zviševanje splošne ravni cen, ki hkrati pomeni zmanjševanje kupne moči denarja. Da bo razlaga nazornejša, si oglejmo vrednost zneska 1.000,00 EUR z dne 1. 1. 2007. Njegova revalorizirana vrednost 1. 1. 2024 znaša 1.480,00 EUR.

USKLAJEVANJE CEN TRŽNIH POGODB Z INFLACIJO

V prejšnji številki glasila Elgo smo predstavili programsko podporo periodičnemu obračunavanju pogodb za najem telekomunikacijskih storitev. Pri razvoju smo načrtovali tudi avtomatski izračun nove cene za pogodbe, ki se v dogovorjeni časovni periodi uskladijo z indeksom rasti cen življenjskih proizvodov, ki ga objavi SURS.

Do letošnjega leta je za pravilno usklajevanje in izračun cene pogodbe morala fakturistka poskrbeti sama. V svoji preglednici je vodila ločen seznam, v katerega je zabeležila novo izračunano ceno pogodbe, ki jo je uporabila kot novo vrednost na izdanem računu. Od letošnjega leta dalje urejene evidence v informacijskem sistemu Navision omogočajo, da je ta funkcionalnost programsko podprta. Program skrbi za redno posodabljanje cen. Pogoj za pravilen izračun so pravilno vneseni podatki o pogodbah na tržnem projektu.

»SE BOM POTRUDILA, DA BOM RAZBILA MIT«

Avtorica: mag. Renata Križnar
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

Lucija Žumer opravljala naloge dispečerke v naši Službi za obratovanje. Je prva ženska v slovenski elektrodistribuciji, ki je postala dispečerka. Ponosni smo, da v Elektru Gorenjska predstavljamo meje in utiramo nove poti tudi na tem področju.

Lucija, opiši se nam na kratko.

Študirala sem na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani, kjer sem leta 2020 magistrirala iz smeri elektro energetika. Že v času študija sem bila kadrovska štipendistka Elektra Gorenjska, tako da sem se takoj po končani šoli, oktobra 2020, tudi zaposlila v podjetju. Najprej sem bila zaposlena v Službi za raziskave in razvoj, zaradi področja zanimanja pa sem sedaj v Službi za obratovanje.

Dejstvo je, da se malo deklet odloča za tehnične poklice, sploh za poklic elektro inženirja. Kako je pri tebi dozorela želja po tovrstni izobrazbi?

Že od nekdaj sem uživala v reševanju matematičnih in fizikalnih problemov, kar me je vodilo v izobrazbo za tehnični poklic. Ne morem pa reči, da sem si od nekdaj čisto specifično želela izobraziti v elektro stroki. Ko sem zadnjem letniku srednje šole izbirala fakulteto, sem si govorila: »Joj, samo ne na elektro faks.« A potem sem v okviru informativnih dni vseeno obiskala fakulteto za elektrotehniko in moja poklicna pot se je razpletla v nepričakovano smer.

Določene izkušnje si pridobila že v okviru obvezne prakse v Elektru Gorenjska. Katera so bila tista področja, ki so te najbolj zanimala?

Zame osebno je bila obvezna praksa zelo pozitivna izkušnja. Tako sem si že pred redno zaposlitvijo lahko ustvarila pogled na delo v podjetju. Moja praksa je bila zastavljena na način, da bi spoznala čim večji spekter zadolžitev v Elektru Gorenjska. Pozitivne strani prakse so, da spoznaš delo, sodelavce. Ob zaposlitvi zato nisem imela občutka, da sem prišla v novo okolje, temveč mi je bilo že vse domače.

Koristilo mi je tudi, da sem že pred zaposlitvijo imela možnost videti, ali mi katero izmed področij ne ustreza oziroma kam me najbolj vleče. Kot študentki na praksi mi je bilo zagotovo najbolj zanimivo terensko delo, ker sem lahko v živo videla, kar smo na fakulteti zgolj pisali na papir.

V Elektru Gorenjska si zaposlena tri leta. Katere so bile prve naloge, ki si jih dobila, in kaj te je najbolj navdušilo v praksi?

Res je, zaposlena sem približno tri leta in pol. V Službi za obratovanje so me fantje zelo lepo sprejeli. Od prvega dne so mi pripravljeni pomagati pri nalogah ter pri razumevanju in vpeljavi v delovne procese. Ena izmed mojih prvih zadolžitve je bila izvedba pregleda in analize dogodkov, ki so se zgodili na omrežju, poročanje Agenciji za energijo, izdelava različnih poročil, pisanje delovnih programov, spoznavanje SCADA ...

Zaenkrat mi prav vse zadolžitve, ki jih opravljam, predstavljajo izziv. Seveda v pozitivnem smislu. Kot pravijo, postaneš pravi »obratovalec« šele po več letih. S tem se popolnoma strinjam, saj je omrežje velik, 'živ' in kompleksen sistem. Kar pa pomeni, da mi še dolgo ne bo dolgčas (nasmeh).

V letošnjem letu si postala tudi dispečerka. Kaj je botrovalo k tej odločitvi?

Narava dela v našem petem nadstropju je takšna, da predvideva, da si usposobljen za delo dispečerja. Že vpeljava v delovni proces me je torej vodila v to, da bom tudi sama nekoč dispečerka. No, in zdaj tudi sem. (nasmeh)

Zaenkrat sicer še ne smem samostojno prevzeti dispečiranja, saj je to zelo odgovorno delo. Za samostojno delo bom potrebovala še praktične izkušnje.

Si prva dispečerka v slovenski distribuciji. Nam lahko na kratko pojasniš, kaj ti pomeni ta naziv.

Ja, res je. Pomeni, da v energetskega sektorja ni zaposlenih veliko žensk, zato je toliko pomembnejše, da tiste ženske, ki delujemo na tem področju, izkazujemo voljo, pogum in željo, da utiramo nove poti ter dokazujemo, da energetika nudi številne priložnosti tudi ženskam.

Pridobljeni naziv mi predvsem predstavlja možnost, da lahko delam kot dispečerka, saj me to delo zelo veseli.

Katere so ključne lastnosti, ki jih mora imeti dispečer?

Potrebna je mirnost, zbranost in odgovornost. Dispečer mora imeti sposobnost hitrega odločanja in opravljanja več del hkrati.

Se ti zdi, da je delo dispečerja bolj rezervirano za moške ali je to zgolj mit?

Se bom potrudila, da bo ta mit razbit. (nasmeh)

Kako pa je delo videti v praksi? Kakšen je tvoj delovni dan?

Dispečiranje je le ena izmed zadolžitve v delovnem dnevu. Potek dela je zelo odvisen od situacije na terenu. Lahko je obdobje mirnejše in ni veliko dela na terenu. Kadar pride do napak na omrežju, pa je delovni ritem zelo pester. Zelo dinamično obdobje je tudi, kadar je treba pripraviti analize in poročila.

Čeprav si nenehno pred ekrani, pa bi kljub temu lahko rekli, da je tvoje delo terensko, saj neprestano spremljaš omrežje, prav tako si na telefonskih zvezah z ekipami na terenu.

Drži. Zelo pomembno je, da poteka neprekinjena in dobra komunikacija med nami in ekipami na terenu. Kot sem že omenila, je omrežje živa stvar – ves čas se spreminja, menjujejo se oprema, topologija, obratovalna stanja ... Vse dogajanje na omrežju mora biti ažurno preneseno s terena v center. Na mestu dispečerja je pomembno, da imaš informacije o delih, ki se izvajajo na omrežju. To je ključno za varno obratovanje. Varnost nam je pa vsem v interesu.

Kaj te pri delu najbolj navdušuje?

Zaenkrat vse! Zelo mi je všeč, da se lahko izpopolnujem na področju, ki me zelo zanima. Elektroenergetski sistem je zame fascinantna stvar in sem ponosna, da lahko sodelujem pri obratovanju takšnega sistema.

Kako je videti najbolj naporen dan?

So mirnejša in napornejša obdobja. Mislim, da je najbolj naporen dan še pred mano. Predstavljam si, da bom na polnih obratih, ko bom morala prvič sama reševati večji defekt na omrežju.

Si mamica trem deklicam. Kako usklajuješ poklicno in zasebno življenje?

Ne morem reči, da je naporno, trenutno namreč uživam na obeh področjih. Ko sem v službi, delam in ko pridem domov, sem mami. (nasmeh) Mi pa veliko pomeni, da si Elektro Gorenjska prizadeva biti družini prijazno podjetje. Veliko lažje je, če se delodajalec zaveda, da je poleg službenega še družinsko življenje. To je zame velik plus!

Aktivnosti leta 2023 na področju RAVNANJA Z OKOLJEM

Avtor: Jože Gorenc

Sistem ravnanja z okoljem s svojim delovanjem zagotavlja, da Elektro Gorenjska pri izvajanju dejavnosti ravna v skladu z zahtevami okoljske zakonodaje in obvladuje vse okoljske vidike, ki se pojavljajo v procesih njenega delovanja.

Odgovornost do okolja in odgovorno ravnanje z njim je vgrajeno v strateške usmeritve družbe Elektro Gorenjska. Temelji na sprejeti okoljski politiki in smernicah trajnostnega razvoja. Napredek na tem področju se spremlja s pomočjo merljivih okoljskih kazalnikov.

Poglavitne usmeritve podjetja na področju varovanja okolja so skladne s priporočili ISO, odražajo pa se v merljivih rezultatih. Ti so:

- zastavljanje okolju prijaznih strateških in izvedbenih ciljev, ki so uravnoteženi s posebnostmi našega poslovanja in razvoja,
- načrtno preprečevanje in zmanjševanje vplivov dejavnosti na okolje in življenjski prostor,
- nenehno izboljševanje zaščite okolja,
- redno spremljanje rabe virov, zlasti porabe energije, in posledično stroškov,
- prenos najboljših lastnih in drugih okoljskih dobrih praks na družbe v okviru Skupine Elektro Gorenjska,
- spremljanje in izpolnjevanje zahtev slovenskega in evropskega pravnega reda ter
- izpolnjevanje normativnih in etičnih okoljskih zavez, ki presegajo zakonodajne okvire.

16 OKOLJSKIH VIDIKOV, 13 OKOLJSKIH KAZALNIKOV, ŠTEVILNI NOVI KORAKI

V Elektru Gorenjska smo tudi v letu 2023 nadaljevali z aktivnostmi, ki pomagajo celostno zmanjševati vplive elektrodistribucijske dejavnosti na naravno okolje. Prepoznanih imamo 16 okoljskih vidikov, ki jih na podlagi vsakoletnega ocenjevanja poskušamo čim bolj obvladovati. Odražajo se tudi v merljivih rezultatih, ki jih spremljamo s 13 okoljskimi kazalniki, od katerih se po dva nanašata na elektromagnetna sevanja in emisije, trije na odpadke, štirje na energente, po eden pa na hrup in tla.

Svoje delovanje redno prilagajamo zahtevam okoljske zakonodaje, ki jo redno spremljamo. Vse aktualne spremembe, ki se dotikajo našega področja delovanja, pa sproti implementiramo v izvajalske procese.

V letu 2023 so bila posodobljena nova navodila v zvezi z izlivi, in sicer Navodilo o ravnanju v primeru okoljske nezgode izliv kisline iz akumulatorja, Navodilo o ravnanju v primeru okoljske nezgode izliv olja in goriva, Navodilo o ravnanju v primeru okoljske nezgode SF₆ in krovno navodilo za ukrepanje v primeru okoljskih nezgod. Posodobljena so bila tudi Navodila o obvladovanju okoljskih vidikov. Prve ocene tveganj bodo v prvem kvartalu leta 2024 že izvedene po novih navodilih.

V Elektru Gorenjska se v skladu s sprejetim Zakonom o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu uvaja prehod na električna vozila. V letu 2023 je bil opravljen nakup treh novih električnih vozil, v letu 2024 pa se predvideva nakup petih novih električnih vozil. Postavljene bodo tudi nove električne polnilnice.

KOT PRVI SLOVENSKI ELEKTRODISTRIBUTER S TRAJNOSTNIM POROČANJEM PO NOVIH STANDARDIH ŽE V 2024

Vodstvo družbe se je odločilo, da bo po novih standardih ESRS družba oz. Skupina prvič poročala že v letu 2024, in sicer za leto 2023 (kot del Letnega poročila Skupine Elektro Gorenjska za leto 2023), kljub temu da je zakonski rok dve leti kasneje. Posledično smo v začetku leta 2024 na to tematiko imeli v družbi posebni delavnici za pripravo trajnostnega poročila v skladu z evropskimi standardi poročanja o trajnosti (ESRS), ki jih je izvajal zunanji izvajalec – družba Infinite Pure Solutions, d. o. o. V okviru elektro distribucijskih podjetij pa smo imeli delavnici, ki ju je vodila Simona Roškar, svetovalka za korporativno družbeno odgovornost in trajnovativni razvoj z dolgoletnimi izkušnjami pri raziskovanju, načrtovanju, trajnovativnem razvoju in trajnostnem poročanju.

USPEŠNO OPRAVLJENI NOTRANJA IN ZUNANJA PRESOJA SISTEMA RAVNANJA Z OKOLJEM

Za skrbnike sistemov vseh področij notranje presoje je bilo v začetku aprila 2023 organizirano štiridnevno izobraževanje.

Notranja presoja sistema ravnanja z okoljem za leto 2023 je potekala v dveh delih, in sicer je bil v poletnem času izveden procesni, v septembru pa terenski del. Za procesni del ni bilo podanih priporočil, za terenski del pa sta bili podani dve priporočili.

Zunanja presoja po standardu ISO 14001:2015, ki je bila v letu 2023 redna, je bila uspešno opravljena v mesecu oktobru. Podani sta bili dve priporočili.

V letu 2023 ni bilo dodatno vzpostavljenega okoljskega programa. Odprta ostaja realizacija programa št. 14 (Izlivi sanitarnih in meteorčnih voda). Nezaključen ostaja le še objekt (Krajevno nadzorništvo v Trziču), kjer ni ločene sanitarne in meteorčne kanalizacije. Zakonski rok za ureditev ločenih kanalizacij je do konca leta 2025. Izvedba je odvisna od projektnih načrtov občine Trzič.

Pri programu št. 15 – Izvedba prvih meritev EMS na elektroenergetskih napravah se v skladu z načrtom izvaja zadnji (četrti) cilj. Na dan 12. 12. 2023 je bilo pomerjenih 305 postaj, kar predstavlja 84,7 % letnega načrta. Hkrati se meritve izvajajo tudi na novozgrajenih transformatorskih postajah. Za leto 2024 so ostale le še meritve na smučiščih (preneseno iz 2023, ker decembra še ni bilo snega) ter novozgrajene transformatorske postaje v letu 2024. Vse transformatorske postaje so bile do zdaj ustrezne, zato ni bojazni, da bi mejne vrednosti presegle dovoljene vrednosti.

V letu 2023 so bili v okviru delovanja SRO ustrezni tako kadrovski kot finančni viri, realiziral je tudi vse odprte sklepe.

V lanskem letu v družbi Elektro Gorenjska nismo imeli okoljskih incidentov. Tudi s strani interesnih skupin oziroma javnosti lani ni bilo podanih nobenih negativnih poročil oziroma morebitnih pritožb na naše delovanje.

V okviru priložnosti za nenehno izboljševanje smo v svetu za ravnanje z okoljem (SRO) podali pobudi, da se vse nastavitve na vseh skupnih tiskalnikih naravnajo na dvostranski tisk, s čimer se bo zmanjšala poraba papirja.

V lanskem letu je bilo ukinjeno Navodilo o evidentiranju stroškov SRO, ker vsebinsko ni bilo več smiselno. Ne glede na Navodilo pa se stroški še vedno ustrezno beležijo na delovnem nalogu za SRO (stroški delovnih ur zaposlenih, stroški materiala, stroški za odstranitev/uničenje odpadkov, izobraževanje ...).

V E-mesečniku bomo v rubriki Prosta minuta še naprej objavljali pobude zaposlenih za sodelovanje na čistilnih akcijah v Kranju; zadnja je bila konec meseca marca 2023.

Z NOVO STRATEGIJO TRAJNOSTNEGA RAZVOJA NADGRAJUJEMO NAŠO ZAVEZANOST TRAJNOSTI

V letu 2023 je bila izvedena sprememba skrbništva pri okoljskem vidiku št. 20 – Ogljični odtis (skrbnik je g. Ažman). V nastajanju je nov prepoznani poslovni proces P-290 Sistem trajnostnega delovanja – STD, v okviru katerega je vključeno področje ESG (E – Okolje, S – Družba, G – Upravljanje). Gre za koncept razumevanja trajnostnega, nefinančnega področja delovanja in poslovanja družbe, katerega del je tudi sistem ravnanja z okoljem. Za poenoteno razumevanje je EU uveljavila Direktivo glede poročanja podjetij o trajnostnosti CSRD (po angleško Corporate Sustainability Reporting Directive), ki se v slovenski pravni red prenaša skozi Zakon o gospodarskih družbah. Direktiva opredeljuje tudi standarde poročanja o trajnostnosti ESRS (po angleško European Sustainability Reporting Standards), ki strukturirajo področja okolja, družbe in upravljanja v več podsklopov.

Z matriko dvojne pomembnosti pa podjetje področja okolja, družbe in upravljanja rangira po pomembnosti ter tako čim boljše upravlja s področjem trajnostnosti. Elektro Gorenjska matriko dvojne pomembnosti prepoznava v svoji novi Strategiji trajnostnega razvoja za obdobje 2024–2028 (trenutno v zaključni fazi priprave).

ZAHTEVNI DELOVNI POGOJI zaradi vremenskih razmer

Avtor: Miha Zupan

Varnost in zdravje pri delu sta pomembna za delavce, za njihove družine in bližnje osebe ter za delodajalca. V Elektru Gorenjska na področju varnega in zdravega dela zagotavljamo vse, kar je potrebno za preprečevanje poškodb pri delu in bolezni, povezanih z delom.

Leto 2023 so zaznamovale katastrofalne vremenske razmere. Poplave, močno deževje in veter so povzročali ekstremno zahtevne delovne pogoje, zaradi katerih so bili terenski delavci izpostavljeni številnim nevarnim situacijam. Nevarne situacije pa so bile vzrok za marsikatero nezgodo pri delu, ki se je pripetila v letu 2023.

NEZGODE PRI DELU

V letu 2023 se je v Elektru Gorenjska, d. d., pripetilo sedem nezgod pri delu. Od teh je bilo pet nezgod lažjih, dve pa težje. Prva težja nezgoda se je pripetila zaradi električnega udara, druga pa zaradi požara v jašku. Na srečo sta oba delavca po poškodbi dobro okrevala, poškodbe pa niso pustile trajnih posledic.

Kazalnik kakovosti Pogostost poškodb, ki nam pove, kolikšen odstotek delavcev je bil poškodovan, je znašal 2,33 odstotka poškodovanih delavcev. Kazalnik kakovosti, ki nam pove, koliko smo imeli izgubljenih delovnih dni na poškodbo, pa je znašal 54 dni.

CILJI V LETU 2024

V letošnjem letu nas na področju usposabljanj za varno in zdravo delo čaka teoretično in praktično preverjanje znanja za vse terenske delavce, usposabljanje novih delavcev, usposabljanje delavcev za varno delo na višini, s kamionskimi dvigali, košarami in z motornimi žagami ter delo pod napetostjo.

Na področju pregledov delovne opreme se bodo izvajali pregledi preizkuševalcev napetosti in izolacijskih palic, verig, klešč, plezalk, osebne varovalne opreme za delo na višini, opreme za delo pod napetostjo in ročnih napenjal.

V okviru zdravstvenega varstva bomo še naprej izvajali preventivne zdravstvene preglede, cepljenja proti klopnemu meningitisu in gripi ter preglede pigmentnih znamenj.

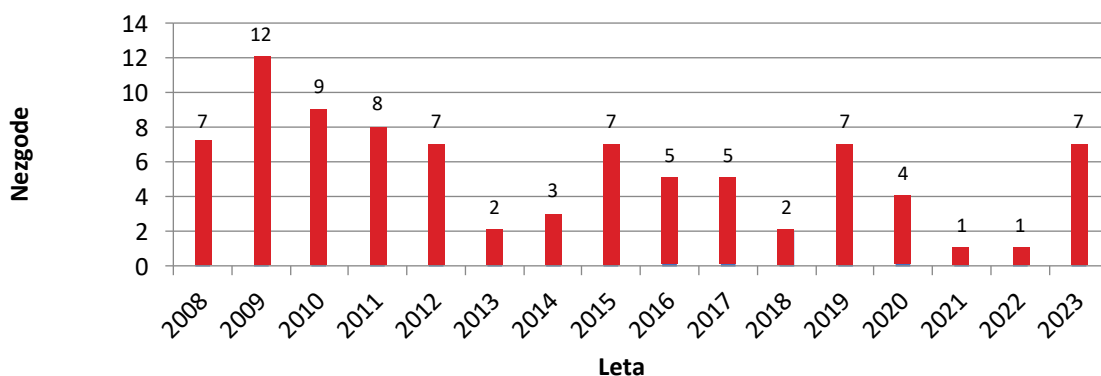
Še naprej se bomo trudili, da bomo nabavljali kakovostno osebno varovalno in delovno opremo, ki jo bodo delavci z veseljem nosili oziroma uporabljali.

V okviru Projektne skupine za varnost in zdravje pri delu ter požarno varnost (v okviru Gospodarskega interesnega združenja) bomo sodelovali pri izdelavi novih Navodil za varno delo ter pri spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka (Uradni list RS, št. 29/92).

Trudili se bomo, da nivo varnosti in zdravja pri delu v Elektru Gorenjska obdržimo na primerljivi ravni oziroma ga še izboljšamo ter tako zaposlenim omogočimo še varnejše delovno okolje.

ŠTEVILO POŠKODB PRI DELU V ELEKTU GORENJSKA V OBDOBJU OD 2008 DO 2023

Število nezgod pri delu

Spletna in mobilna REGISTRACIJA DELOVNEGA ČASA

Avtorja: Helena Ravnik in mag. Gorazd Šter
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

SPLETNA REGISTRACIJA

V spletni aplikaciji za upravljanje delovnega časa Kadriz 4 je vsem uporabnikom Skupine Elektro Gorenjska na voljo virtualno registrirno mesto, ki lahko v celoti nadomesti fizični registrator. Ob registraciji se upošteva veljavni urnik uporabnika in poleg praktičnosti uporabnikom ponuja tudi možnost pridobitve dodatnih 15 minut dnevno ob delu na domu. V aplikaciji so na voljo vsi tipi registracij, zadnja bela ikona pa predstavlja enako registracijo, kot jo naredi prislon kartice na fizični registrator.

Ob vsaki registraciji se zabeleži dogodek z informacijo o mestu registracije, času in izbrani tipki. Iz teh dogodkov se glede na uporabnikov urnik generirajo vrste dela, ki jih uporabnik lahko pregleduje na urni listi v infomatu v spletni ali mobilni aplikaciji.

MOBILNA APLIKACIJA

Za zagotavljanje usklajenosti registriranega in dejanskega delovnega časa smo na področju informacijske podpore uvedli mobilno aplikacijo Kadriz 4M. Namenjena je vsem sodelavcem, predvsem pa tistim, ki delo opravljajo na terenu.

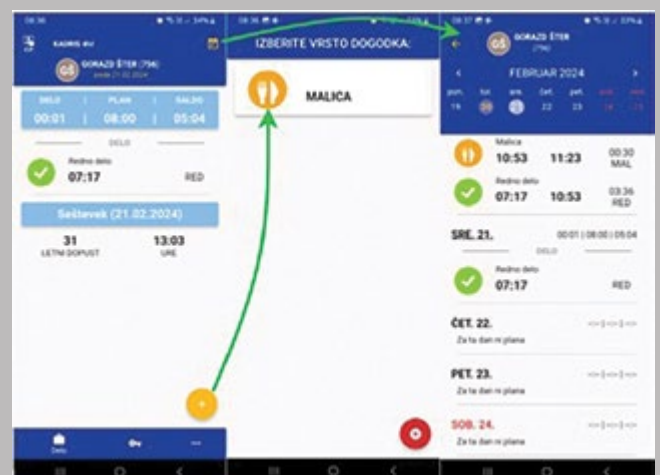
Aplikacijo dobimo preko trgovine na mobilni napravi in jo za delovanje z nastavitvami spletne aplikacije Kadriz uparimo s svojimi podatki. Aplikacija K4M nam omogoča registracijo začetka in konca odmora za malico ter vpogled v preostale registracije.

Informacijska podpora za lažjo registracijo delovnega časa podpira lani implementiran novi pravilnik, ki med drugim predpisuje usklajevanje dejanskega in registriranega delovnega časa.

VIRTUALNI REGISTRATOR

KADRIS 4M

S SODOBNO TEHNOLOGIJO DO BOLJŠEGA NADZORA NAD INVESTICIJAMI – Bl eKrižanka

Avtorica: Helena Ravnik

Uspešno je pokrito še eno področje v podatkovnem modelu, ki je na voljo končnim uporabnikom za podatkovno analitiko.

S

platformo Power BI uporabniki dostopajo do že pripravljenih vizualizacij. Naprednejši uporabniki si jih lahko pripravijo sami na podlagi podatkovnega skladišča in analitične kocke, kjer so podatki med seboj glede na znane scenarije že povezani in urejeni v logične mere in dimenzije.

NOVOSTI VSEBINSKEGA PODROČJA

Novo vsebinsko področje dodatno razširja že vpeljan analitični model in omogoča analiziranje:

- vpisanih ur in dodatkov,
- porabe sredstev na nalogi,
- razpoložljivosti vozil, opravljenih rezervacij in njihove realizacije.

Z dodanimi dimenzijami realiziranega obsega dela in dodatkov se je nadgradil vpogled v podrobnosti projektnega vodenja. Predvsem vodje projektov lahko sedaj preprosto spremljajo potek investicij in na podlagi vpeljane napredne podatkovne analitike brez obremenjevanja transakcijskega informacijskega sistema obdelujejo podatke, ki jim bodo v pomoč pri poslovnem odločanju.

Dostop do podatkov je pogojen z dodelitvijo pravic, ki se delijo na:

- osnovne pravice, ki omogočajo dostop do podatkov o vpisanih urah projektnemu vodji, odgovorni osebi delovnega naloga in vodji naloge;
- skrbniške pravice, ki omogočajo dostop do podatkov vseh nalog, in
- pravice za analiziranje avtoparka.

Projekti po vrsti sofinanciranja

Število projektov17

Podjetje nazivELEKTRO GORENJSKA, d.d.

Leto, kvartal, Mesec,...Vsi

skupina elektr. gorenjsko

Projekt vrsta sofinanciranja3 - EU Projekt - GreenSwitch

Delovni nalogVsi

Delovni nalog vrsta delaVsi

ZaposleniVsi

Projekt	Stanje št. projektov
(9640/107512) GREEN SWITCH SCADA/ADMS	1
(10925/108439) GS DVS T237 LESCE ŠOLA	1
(10924/108438) GREEN SWITCH TP T0993 VISOKO-POL. DOLINA NAD.	1
(10847/108379) GS DVS T0692 RP MEDVODE	1
(10846/108378) GS DVS T258 RP ROBLEKOVA	1
(10845/108377) GS DVS T006 RP KOROTAN	1
(10844/108376) GS DVS T061 ŽAGA DEŽ	1
(10843/108375) GS DVS T090 LIP 1	1
(10842/108374) GS DVS T537 NOVA VAS	1
(10841/108373) GS DVS T237 LESCE ŠOLA	1
(10840/108372) GS DVS T300 PODKOČNA	1
(10839/108371) GS DVS T623 SELIŠE	1
Skupaj	17

Zaposleni	Naloge P realiziran obseg dela
	33,00
	16,00
	349,00
	29,00
	34,00
	368,00
	9,00
	352,00
	8,00
	31,00
	5,00
Skupaj	4.238,00

Projekt oznaka	Delovni nalog oznaka	Zaposleni	Datum	Poročane ure vrsta plačila	Poročane ure opomba	Ure P dodatka	Naloge P realiziran obseg dela
10022	321138		05.10.2023	0001 - Redno delo			7,00
10531	324412		09.06.2023	0001 - Redno delo			8,00
10924	327577		23.02.2024	0001 - Redno delo			8,00
10022	321138		04.09.2023	0001 - Redno delo			8,00
10022	321138		04.09.2023	4640 - D-delo z visokofrekv. napravami		6,00	
10022	321138		04.09.2023	4680 - D-stikalna manipulacija		6,00	
10022	321138		18.09.2023	0001 - Redno delo			4,00
10022	321138		18.09.2023	4640 - D-delo z visokofrekv. napravami		3,00	
10022	321138		18.09.2023	4680 - D-stikalna manipulacija		3,00	
10022	321138		25.09.2023	0001 - Redno delo			4,00
10022	321138		25.09.2023	4640 - D-delo z visokofrekv. napravami		3,00	
10022	321138		25.09.2023	4680 - D-stikalna manipulacija		3,00	
10022	321138		02.10.2023	0001 - Redno delo			8,00
10022	321138		02.10.2023	4640 - D-delo z visokofrekv. napravami		5,00	
Skupaj						447,00	4.238,00

S POSLOVNO ANALITIKO DO CELOVITEJŠEGA PREGLEDA STRANKE

Avtor: Borut Resnik

Klicni center kot eden izmed ključnih sistemov v Elektru Gorenjska zahteva redno spremljanje delovanja in uporabe. Z njegovo vključitvijo v našo poslovno analitiko, poznano pod imenom BI, smo spremljanje in pregled klicnega centra sedaj poenotili in centralizirali. Podatke, pridobljene v okviru njega, pa vpeljali v celovit pregled naših strank.

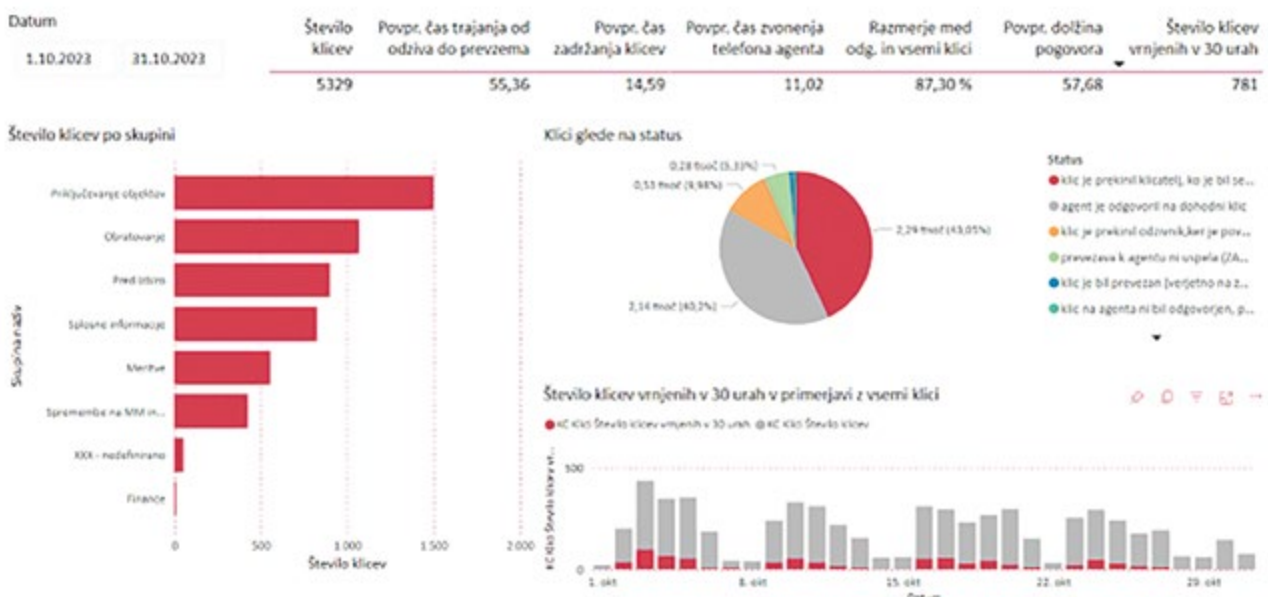
Cilj uvedbe področja Klicni center v BI je bil zajeti na enem mestu podatke, potrebne za poročanja zunanjim organizacijam in pripravo internih kazalnikov, kot tudi podatke, potrebne za pregled delovanja in obremenitve sistema in zaposlenih, ki dnevno operirajo s klicnim centrom. S pomočjo tovrstnih analiz lahko odkrivamo morebitne pomanjkljivosti poslovnega procesa in ugotovljamo vzorce obnašanja naših strank.

Novo področje predstavlja tudi nov košček, ki smo ga položili v mozaik »360-stopinjskega pregleda nad uporabnikom omrežja«. Celovit pregled dogodkov in aktivnosti, ki so se odvijali v povezavi z omrežnim priključkom ali s poslovnim partnerjem, je v postopku reševanja reklamacij in podobnih situacijah v veliko pomoč.

S programskim orodjem Power BI si na primer lahko za izbrano merilno mesto ali poslovnega partnerja pripravimo pregled z osnovnimi podatki priključka, podatki števnih meritev, dogodkov in drugo. Po novem temu pregledu lahko dodamo še informacije o telefonskih klicih, ročnih zaznamkih v klicnem centru in poslanih obvestilih o načrtovanih izklopih.

Omenjene možnosti uporabe vsekakor niso edine, saj koncept BI omogoča prilagodljivost povezovanja in predstavitve podatkov. Kaj vse bomo na področju klicnega centra še analizirali, pa bo pokazal čas.

Dnevnik klicev - prejeti in odhodni telefonski klici na telefonsko centralo

PRIKAZ PROGRAMSKEGA ORODJA POWER BI

USPEŠNO NADGRADILI 110/20 KV STIKALIŠČE V RTP ZLATO POLJE

Avtorja: Gregor Štern in Tomaž Sitar
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

Konec januarja so ekipe uradno zaključile zadnjo fazo zamenjave zaščite in vodenja 110- in 20-kilovoltnega sistema na energetskega objekta RTP 110/20 kV Zlato polje. S tem so bile zaključene vse ključne faze, ki bodo bistveno vplivale na razpoložljivost in zanesljivost obratovanja objekta.

NEMOTENA OSKRBA Z ELEKTRIKO NA PRVEM MESTU

Zaradi dotrajanosti sistemov in problemov pri dobavi nadomestnih delov se je v drugi polovici leta 2023 pristopilo k rekonstrukciji sistemov vodenja, zaščite in meritev na energetskega objekta RTP 110/20 kV Zlato polje. Obnova se je zaradi stalnega obratovanja izvajala fazno in pod točno dogovorjenimi koraki, tako da pri implementaciji noben uporabnik ni imel motene oskrbe z električno energijo. Pri tovrstni menjavi, ki je v Elektru Gorenjska že druga (v letu 2021 smo na enak način zamenjali in nadgradili sekundarno opremo v RTP 110/20 kV Labore), je ključnega pomena dobro načrtovanje, predvsem pa usklajeno delo celotne ekipe. Na projektu implementacije je sodelovalo kar 14 zaposlenih in 6 izvajalčevih strokovnjakov.

KORAK PO KORAK

V septembru in oktobru lanskega leta je številčna ekipa skupaj s podizvajalci uspešno izvedla rekonstrukcijo 20 kV dela stikališča, ki je obsegala zamenjavo sekundarne opreme na 36 celicah. Do sredine decembra jim je uspelo zaključiti tudi prvo fazo rekonstrukcije 110 kV stikališča, ki je z vidika obratovanja in tehnologije predstavljala daleč najzahtevnejšo fazo predelave 110 kV stikališča in je v celoti obsegala zamenjavo sekundarne opreme za pet polj (2 x DV, 2 x TR in 1 x zvezno polje).

Takoj v januarju 2024 je sledila zadnja, končna faza nadgradnje sistemov vodenja in zaščite na energetskega objekta RTP 110/20 kV Zlato polje.

Celoten sistem zamenjave sekundarne opreme vodenja, zaščite in meritev bo v sklopu projekta GreenSwitch v višini 50 % sofinanciran iz evropskega programa Instrument za povezovanje Evrope.

Februarja so bila izvedena zaključna dela, demontaža stare opreme, sledi urejanje projektne dokumentacije, ažuriranje navodil in končna šolanja uporabnikov.

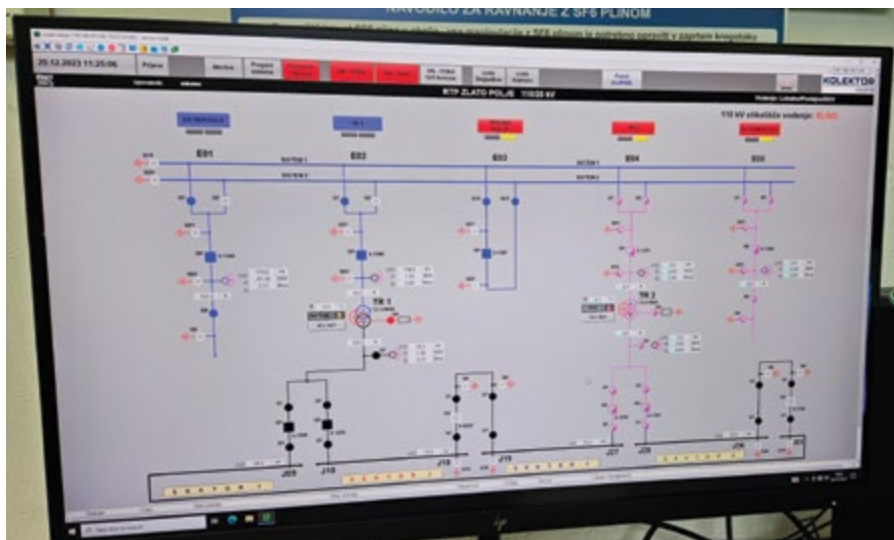
Z novo zaščito bo objekt bistveno vplival na zanesljivost obratovanja. Na tem območju namreč rastejo novi stanovanjski in trgovski objekti, dodatne potrebe po električni energiji pa se bo zagotovilo tudi vojašnici v neposredni bližini in ostalim novim odjemalcem.

»Zamenjava 110 kV opreme je bila še posebej zahtevna, saj je bil objekt v času zamenjave možno napajati le po enem 110 kV daljnovodu. V prvi fazi je sistem vodenja deloval še na starem sistemu, zato je bila potrebna zelo dobra koordinacija med strokovnimi službami, izvajalcem in tudi s centrom vodenja (DCV),« je povedal vodja projekta zamenjave Tomaž Sitar.

Izzivov ekipi ne manjka, saj se ista ekipa že veseli novega podobnega projekta, ki se bo pričel spomladi. Na območju energetskega objekta RTP 110/20 kV Prmskovo se gradi novo 110 kV stikališče, kjer je prav tako v načrtu obnova sistema vodenja in zaščite 20 kV dela stikališča, ter v sklopu rekonstrukcije 110 kV stikališča zamenjava 110 kV sekundarne opreme vodenja in zaščite. To bo že tretji projekt obnove sistemov vodenja in zaščite v Skupini Elektro Gorenjska.

Na tem mestu izrekamo iskrene čestitke usklajeni ekipi za trud in uspešno zaključene projekte.

PRENOVLJEN SISTEM VODENJA IN ZAŠČITE V SCADI

TRANS FOR- MATOR FEST

*Pripravite se na
prvi dan trajne
inovativnosti
Elektra Gorenjska!*

**Pred vrati je prvi
Transformatorfest -
poseben dan, ki ga
bomo posvetili trajni
inovativnosti.**

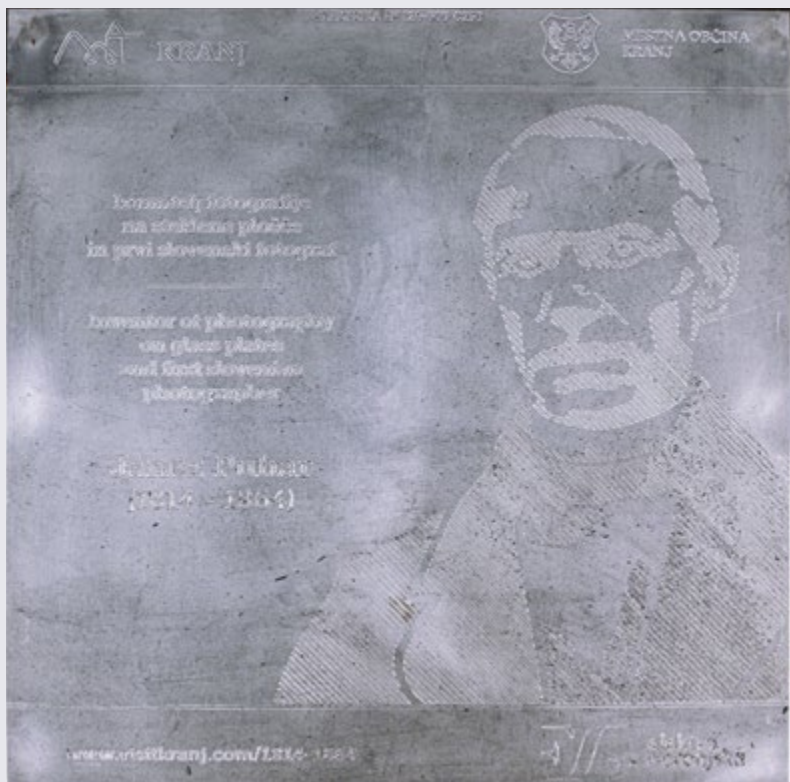
Na ta dan bomo na
lokaciji naše poslovne
stavbe (Ulici Mirka
Vadnova 3a v Kranju)
izvajali različne aktivnosti
za spodbujanje
naše kreativnosti in
inovativnosti.

**Bodite pozorni na
nadaljnje informacije in se
nam pridružite. Čaka nas
nepozaben dan!**

IMAMO MOČ IN ODGOVORNOST, DA S SVOJIM DELOVANJEM POZITIVNO VPLIVAMO NA DRUGE

Avtor: Uredništvo Elga
Foto: Zavod za turizem in kulturo Kranj

V mestnem jedru Kranja je v začetku letošnjega leta zaživela inovativna turistična atrakcija – personalizirani jaški, ki obiskovalcem na drugačen in zanimiv način predstavljajo znane in zanimive Kranjčane. Ideja in realizacija prvega jaška sta plod sodelovanja Elektra Gorenjska in Zavoda za turizem in kulturo Kranj.

IZVEDBO PRVEGA PERSONALIZIRANEGA JAŠKA JE OMOGOČIL ELEKTRO GORENJSKA

Idejni oče in gonilna sila projekta, ki nosi ime Avenija slavnih, je Iztok Jenko, direktor projektov v Elektru Gorenjska ter predsednik sveta javnega zavoda Zavod za turizem in kulturo Kranj. Kot izpostavlja, je navdih za oblikovanje kranjske Avenije slavnih črpal iz znane Avenije slavnih, ki se razprostira po ulicah ameriškega Hollywooda. »Osnovno vprašanje, ki me je vodilo do zasnove tega projekta, je bilo, kako obiskovalcem Kranja predstaviti znane prebivalke in prebivalce našega mesta na zanimiv, sodoben in interaktiven način.«

Tako se je rodila ideja o cestnih jaških, na katerih bodo upodobljeni in predstavljeni znani obrazi Kranja. Poleg podobe osebe bo na jašku zapisanih nekaj osnovnih informacij o tem zanimivem Kranjčanu. Izpisana bo tudi spletna povezava, ki bo vodila do kratkega animiranega filma in poljudnega opisa osebe. Z uporabo sodobnih tehnologij bodo obiskovalke in obiskovalci Kranja lahko pridobili zanimive informacije o predstavljenih osebah. Ideja je, da se Avenija znanih v naslednjih korakih nadgradi tudi z nagradno igro, in sicer s tako imenovanim lovom na zaklad.

Avenija slavnih je namenjena tako turistom kot tudi domačinom, šolam ter prebivalkam in prebivalcem Kranja. Projekt krepi turistično atraktivnost Kranja in hkrati spodbuja razgledanost in izobraženost domačinov. Dodatno pa tipizirani jaški prispevajo tudi k lepši podobi mesta. Cestni jaški nas spremljajo na vsakem koraku, a pogosto ostanejo neopaženi. S projektom so zaživeli v povsem novi vlogi. "Z Avenijo slavnih smo povezali znanje in zabavo na trajnosten način," še poudarja Jenko.

Od ideje do uspešne namestitve prvega jaška je minilo tri leta. Končna podoba in tehnične rešitve so unikatno delo, plod lastnega dela, znanja in izkušenj. "Projekt je plod dela številnih ljudi, posebna zahvala pa gre Samu Štojsu in Klemenu Malovrhu, ki sta s posebno predanostjo omogočila, da je ideja uspešno zaživela," dodaja Iztok Jenko. Cilj je, da kranjsko Avenijo slavnih v končni podobi sestavlja 15 personaliziranih jaškov.

ELEKTRO GORENJSKA KOT PRVI PODPRIL KRAJNSKO INOVACIJO

Pogumna in inovativna ideja je zaživela v začetku letošnjega leta s postavitvijo prvega prototipa. Prvi jašek, na katerem je podoba izumitelja fotografije na steklo Janeza Puharja, je postavljen pred njegovo rojstno hišo v Reginčevi ulici. Njegovo postavitve je omogočil Elektro Gorenjska in tako kot prvo kranjsko podjetje izkazal svojo podporo lokalnemu okolju.

Kranjsko Avenijo slavnih in Elektro Gorenjska povezujejo inovativnost, pogum za utiranje novih poti, želja po širjenju znanja, odgovornost do ohranjanja izročila preteklih generacij in predvsem zavezanost trajnostnemu delovanju.

Projekt, katerega prvi zametki segajo v Elektro Gorenjska, kaže na naš premik v delovanju podjetja. Kot je zapisano v naši novi strategiji, bomo v prihodnosti še večji poudarek dali trajnostnemu delovanju in sodelovanju z našimi deležniki, kot so uporabniki omrežja, zaposleni, partnerske organizacije, strokovna združenja, dobavitelji, občine in lokalno okolje. V nas je zavedanje, da imamo moč in odgovornost, da s svojim delovanjem pozitivno vplivamo na druge. Zato bomo v prihodnje še bolj zavezani ustvarjanju rešitev, ki bodo presegale meje delovanja Elektra Gorenjska ter bodo v korist širše družbe in narave.

DOBRODOŠLI, TRANSFORMATORJI!

Elektro Gorenjska razpisuje kadrovsko štipendijo za študijsko leto 2023/2024

Če si **dijak Srednjega strokovnega izobraževanja, programa elektrotehnik** ali **dijak Srednjega poklicnega izobraževanja, programa električar**, te vabimo, da postaneš naš štipendist.

Nudimo ti:

- štipendijo*,
- možnost opravljanja prakse oziroma dijaškega dela,
- vzpodbudno in urejeno delovno okolje v inovativno naravnani ekipi sodelavcev.
- možnost zaposlitve po zaključku izobraževanja.

Pošlji prošnjo na kadrovska.sluzba@elektro-gorenjska.si do 30. aprila 2024.

Prijavi priloži tudi:

- potrdilo o vpisu v tekoči letnik,
- potrdilo o uspehu zadnjega zaključenega letnika.

Smo Elektro Gorenjska. Z dušo inovatorja prispevati k trajnostni preobrazbi sodobne družbe je nevidna sila, ki usmerja naš korak. Skrbeti za razvoj, ustvarjati priložnosti za talente in imeti posluš za sočloveka je naša srčna odgovornost. Na temeljih 60-letne tradicije, znanj in izkušenj in z neustavljivo željo odkrivati nove poti spreminjamo svet energetike.

Vsi, ki znate in želite soustvarjati svet prihodnosti – dobrodošli v družbi Transformatorjev! Dobrodošli v svetu trajne energije! Dobrodošli v Elektru Gorenjska!

Za dodatne informacije smo dosegljivi na kadrovska.sluzba@elektro-gorenjska.si ali na telefon: 04 20 83 612.

* Višina štipendije se določi glede na vaš učni uspeh in druge kriterije, določene v našem internem pravilniku Elektro Gorenjska, d. d.

Gorenjske elektrarne v 2023 z rastjo proizvodnje elektrike

Avtor: Jan Urbanc

Skupna proizvodnja vseh elektrarn je v lanskem letu znašala skoraj 50 000 MWh in je potekala v 14 malih hidroelektrarnah (MHE), 26 sončnih elektrarnah (MFE) in 5 kogeneracijskih enotah (SPTE).

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE JE BILA ZARADI VREMENSKIH NEPRILIK V LETU 2023 IZJEMNO ZAHTEVNA

Daljša obdobja padavin so povzročila, da so sončne elektrarne obratovale malenkost pod planirano proizvodnjo. Kljub temu so v okviru celotne sestave proizvodnje sončne elektrarne prvič v zgodovini Gorenjskih elektrarn prispevale več kot 9 % celotne proizvodnje električne energije.

Kljub doseženim rekordnim vodostajem na nekaterih vodotokih je bilo v lanskem letu možno obratovanje hidroelektrarn zgolj z manjšimi prekinitvami. V celotni sestavi proizvodnje so hidroelektrarne prispevale 88 % celotne sestave proizvodnje, prav tako je bila presežena načrtovana letna proizvodnja.

Na obratovanje naprav SPTE so v veliki meri vplivale visoke cene primarnih energentov na trgu. Njihovo obratovanje naprav je bilo zato podvrženo neugodnim ekonomskih vidikom. V celotni sestavi proizvodnje so prispevali najmanjši delež v velikosti 3 %.

Družba Gorenjske elektrarne je bila v letu 2023 usmerjena v povečavo lastnih proizvodnih virov električne energije. Uspešnemu zagonu HE Standard je sledil zagon šestih večjih sončnih elektrarn.

HIDROELEKTRARNE Z NAJVEČJO INŠTALIRANO MOČJO

Skupna inštalirana moč vseh proizvodnih virov Gorenjskih elektrarn je v letu 2023 znašala 17,6 MW. Največjo inštalirano moč so imele enote MHE skupne moči 12 MW, sledile so MFE z močjo 5,5 MW in naprave SPTE z močjo 0,5 MW.

V lanskem letu so v sektorju MHE največji delež pri proizvodnji električne energije prispevale proizvodne enote z več kot 500 kW inštalirane delovne moči. Proizvodne enote in njihov delež pri letni proizvodnji so sledeči: MHE Savica (51,5 %), MHE Soteska (13,7 %), MHE Lomščica (8,9 %) in MHE Mojstrana (6,9 %). MHE z inštalirano delovno močjo, manjšo od 400 kW, so k celoletni proizvodnji posamično prispevale manj kot 4 %. Skupno je njihov delež predstavljal 19 % celotne letne proizvodnje Gorenjskih elektrarn v tem segmentu. Manjša proizvodnja celotnega segmenta je bila posledica neobratovanja MHE Sava, ki je trenutno v obnovi po požaru.

V sektorju MFE so največji delež pri proizvodnji električne energije prispevale velike MFE, in sicer v sledečem razmerju: MFE Merkur 2 (19,3 %), MFE Merkur 1 (17,7 %), MFE Merkur Murska Sobota (13 %), MFE Merkur Primskovo (8,7 %), MFE Merkur Maribor 2 (7,4%), MFE OŠ Šenčur (5,7 %) in MFE Merkur Maribor 1 (5,7 %). Prispevki ostalih MFE so k celoletni proizvodnji posamično prispevali manj kot 5 %. Skupno je njihov delež predstavljal 22,5 % letne proizvodnje Gorenjskih elektrarn v tem segmentu.

V sektorju SPTE so največji delež pri proizvodnji električne energije prispevale proizvodne enote z največjim številom obratovalnih ur, in sicer v sledečem razmerju: SPTE GAJLES (43,8 %), SPTE Merkur (29,1 %), SPTE Pogačnik (17,6 %). Preostale naprave SPTE so k celoletni proizvodnji posamično prispevale manj kot 5 %. Skupno je njihov delež predstavljal 9,5 % letne proizvodnje Gorenjskih elektrarn v tem segmentu.

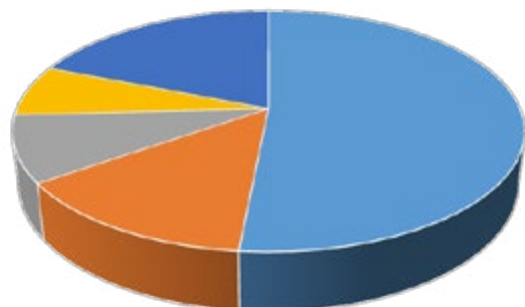
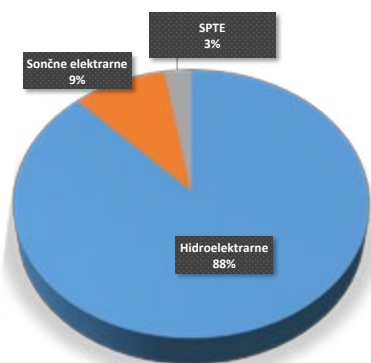
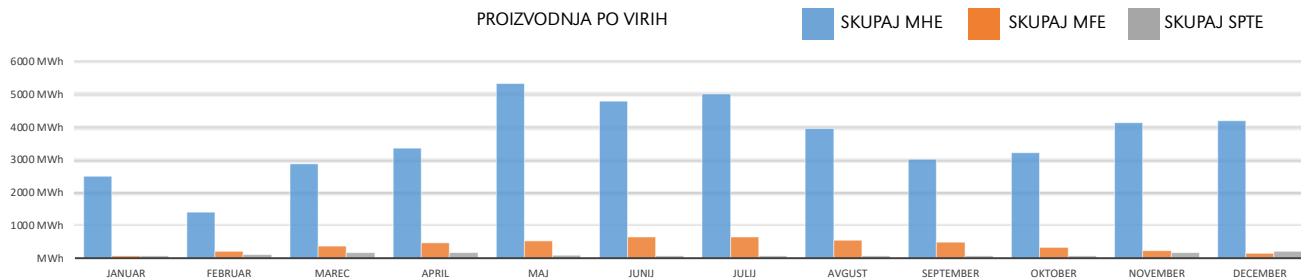
POSLOVNI STAVBI SKUPINE ELEKTRA GORENJSKA Z ELEKTRIKO IZ LASTNIH PROIZVODNIH VIROV

V interno omrežje upravne stavbe Elektra Gorenjska sta bila v zadnjem kvartalu lanskega leta priklopljeni sončna elektrarna in kogeneracijska enota po tipizacijski shemi priklopa PS.2. Posebnost priklopa je, da se proizvodni vir priključi neposredno na notranje omrežje porabnika, ki tako neposredno napaja porabnika s proizvedeno električno energijo. V poslovni stavbi Gorenjskih elektrarn je na tak način priklopljena sončna elektrarna že vrsto let.

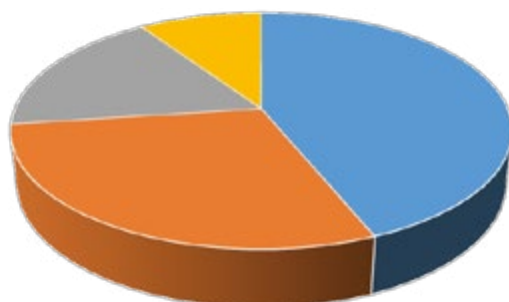
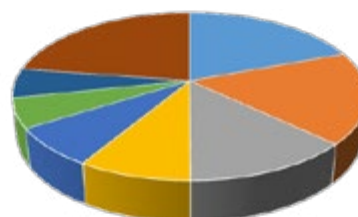
Skupaj sta ti dve poslovni enoti interno prevzeli dobrih 44 MWh električne energije. Preostale interno priključene elektrarne so v interno omrežje naših poslovnih partnerjev v letu 2023 dovedle več kot 1 600 MWh električne energije.

V prihodnje bodo Gorenjske elektrarne nadaljevale z vlaganjem sredstev v razvoj investicij na področju napredne preskrbe z električno energijo.

PROIZVODNJA PO VIRIH

ANALIZA PROIZVODNJE MFE

Gorenjske elektrarne sodelujejo pri vzpostavitvi samooskrbnih skupnosti

Avtor: Matjaž Eržen

Gorenjske elektrarne z deležniki na trgu sodelujejo pri vzpostavitvi samooskrbnih skupnosti. Tako smo za posamezne naročnike že izdelali več analiz možnosti vzpostavitve samooskrbnih skupnosti. Njihov cilj je bil ugotoviti smiselnost oz. smotrnost take skupnosti in določiti velikosti proizvodnih naprav, ki bi zagotovile ekonomsko najoptimalnejše pokritje letnih potreb po samooskrbi z električno energijo.

Skupnostno samooskrbo pravno opredeljujeta Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (ZSROVE) in Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Ur. l. 43/22). Po definiciji iz omenjenega zakona gre za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije za celotno ali delno pokrivanje potreb vsaj dveh končnih odjemalcev, povezanih v skupnostno samooskrbo, z eno ali več napravami za samooskrbo.

Na osnovi teh dveh predpisov se tako lahko merilna mesta odjemalcev združujejo v samooskrbne skupnosti, ki jim električno energijo zagotavlja npr. ena ali več sončnih elektrarn. Članstvo proizvodne naprave v taki samooskrbni skupnosti se določi že ob izdaji soglasja za njeno priključitev na omrežje, odjemalci pa se v skupnost vključijo s podpisom pogodbe o uporabi sistema, ki jo podpišejo z distributerjem. Ob tem se upošteva tudi delež posameznega merilnega mesta do proizvedene električne energije, do katerega je upravičeno to merilno mesto glede na skupno proizvedeno količino električne energije v proizvodnih napravah članicah skupnosti.

Odjemalci električne energije sklenejo pogodbo o samooskrbi z dobaviteljem električne energije. V njej se določi trajanje pogodbe, katera merilna mesta so predmet pogodbe o samooskrbi, kakšne so cene za odkup morebitnih viškov proizvedene električne energije, kakšne so cene za dobavo morebitnih mankov dobavljene električne energije, kakšno je obračunsko obdobje morebitne izravnave viškov in mankov ipd.

ZELENI PREHOD NA TEMELJIH SODELOVANJA

Samooskrbna skupnost torej temelji na tem, da jo na eni strani s proizvedeno električno energijo oskrbuje ena ali več samooskrbnih elektrarn, na drugi strani pa imamo več porabnikov električne energije, ki so prav tako člani te samooskrbne skupnosti. Znotraj samooskrbne skupnosti in znotraj časovnega obdobja, ki s predpisi ni podrobneje določeno, ampak gre za dogovor med člani samooskrbne skupnosti in dobaviteljem, ki je njen organizator, se proizvodnja in poraba električne energije izravnavata. Za to izravnavo dobavitelj članom skupnosti lahko zaračunava določene stroške. Dobavitelj obenem skrbi tudi za dobavo mankov električne energije v primeru, ko je poraba večja od proizvodnje, in za odkup viškov v obdobju, ko je odjem članov manjši od nje.

Razlogov, da država s predpisi omogoča take samooskrbne skupnosti, je več:

- družbeno koristno delovanje in spodbujanje prehoda v trajnostno energijsko samooskrbo za odjemalce,
- sodelovanje pri zeleni transformaciji,
- prihranek odjemalcev pri stroških oskrbe z električno energijo,
- dolgoročna stabilnost stroškov električne energije iz samooskrbe,
- stabilen in neodvisen vir prihodka za proizvajalce, ki ni odvisen od razmer na energetske trgi,
- dolgoročno zagotovljen prihodek za pokritje finančne strukture naložbe in vzdrževalnih stroškov proizvodne naprave.

FINANČNE KORISTI ZA ČLANE SAMOOSKRBNE SKUPNOSTI

Samooskrbna skupnost svojim članom prinaša finančne koristi. Tako Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov določa, da končni odjemalci s samooskrbo ne plačajo sorazmernega dela prispevka glede na priključno moč za zagotavljanje podpor proizvodnji energije v soprodukciji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije.

Končni odjemalci električne energije iz samooskrbe so po istem zakonu oproščeni tudi plačila prispevka na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti.

Agencija za energijo je v veljavnem aktu o določitvi tarifnih postavk za omrežnine elektrooperaterjev, ki bo stopil v veljavo s 1. julijem 2024, določila, da član samooskrbne skupnosti ne plačuje omrežnine za distribucijski sistem, če je skupaj z vsaj eno proizvodno napravo priključen znotraj iste večstanovanjske stavbe ali na nizkonapetostno zbiralnico iste transformatorske postaje.

Dodatne prihodke predstavlja tudi prodaja viškov električne energije dobavitelju.

SPLOŠNA SHEMA SAMOOSKRBNE SKUPNOSTI (VIR: GEN-I, D. O. O.)

V TEKU JE OBNOVA AGREGATOV HE MOJSTRANA

Avtor: Janez Basej
Foto: Janez Basej

Hidroelektrarna Mojstrana je pretočno-derivacijska elektrarna na vodotoku Bistrica. Zaradi naraščajočih stroškov vzdrževanja in povečanega števila zastojev smo se v Gorenjskih elektrarnah odločili, da pristopimo k obnovi agregatov.

OBNOVLJEN AGREGAT 2 MED ZAGONSKIMI PREIZKUSI

Hidroelektrarna Mojstrana je bila zgrajena leta 1990 in je do sedaj proizvedla že več kot 100 GWh električne energije. V strojnici elektrarne se nahajata dva agregata s skupno nazivno neto električno močjo 550 kW. Agregata sta med seboj enaka in sta sestavljena iz vodoravne spiralne Francis turbine z vztrajnikom proizvajalca Elektrokovinar Laško in sinhronskega generatorja proizvajalca Uljanik – TESU.

Potek obnove je razdeljen v tri faze. V prvi fazi smo zamenjali predturbinski loputi, ki nam zagotavljata, da lahko izvedemo obnovo enega agregata, medtem ko drugi agregat normalno obratuje.

V drugi fazi smo pristopili k celostni obnovi agregata 2. V okviru obnove agregata 2 smo obnovo razdelili na elektro in strojni del.

V okviru obnove strojnega dela smo zamenjali gonilnik turbine z novejšim, ki ima tudi boljši izkoristek pretvorbe energije vode. Zamenjali smo tudi vodilne lopate, tesnilko gredi, turbinsko gred in predelali uležajenje turbinske gredi iz drsnih ležajev v kotalne ležaje. S predelavo uležajenja hlajenje ležajev ne bo več potrebno, omogoča pa nam tudi varen daljinski zagon in zaustavitev agregata.

Obnova elektro dela je zajemala obnovo sinhronskega generatorja, ki je obsegala čiščenje in osvežitev izolacije navitij, centriranje rotorja, zamenjavo ležajev, demontažo starega kompaudnega vzbujalnega sistema in dograditev temperaturnih tipal na statorska navitja. V lastni režiji smo zamenjali temperaturna tipala na vseh ležajih in namestili novi vzbujalni sistem, ki omogoča obratovanje generatorja

po različnih karakteristikah jalove moči. Nameščen je tudi novi krmilnik za zajem vseh meritev in prikaz na sistemu SCADA.

Elektro projektiranje, elektromontažna dela in spuščanje v pogon je izvedla elektro-strojna ekipa Gorenjskih elektrarn.

Druga faza obnove je bila zaključena konec marca 2024.

Pred nami je sedaj še tretja faza obnove, v kateri bomo pristopili še k obnovi agregata 1.

Predstavniki HOPS na obisku v Elektru Gorenjska

Luka Močnik

JANUAR – V začetku leta so družbo Elektro Gorenjska obiskali predstavniki Hrvaškega operaterja prenosnega sistema (HOPS). Skupaj s podjetjem Siemens smo delili izkušnje na področju kibernetske varnosti in obvladovanja velikih digitalnih industrijskih sistemov. Predstavili smo razvojni pilotni projekt OT Companion, ki smo ga uspešno zaključili v sodelovanju s podjetjem Siemens. Le-ta vključuje aktivnosti zbiranja podatkov z naprav (SICAM GridEdge), upravljanja certifikatov (SICAM GridPass) ter obdelavo zbranih podatkov z namenom zagotavljanja višjega nivoja varnosti in zanesljivosti delovanja (aplikacija OT Companion). Sistem OT Companion se je v dobrih šestih mesecih razvil iz laboratorijske faze učenja na dve postavitvi v manjšem in večjem RTP-ju. Uporaba tovrstnih orodij nam omogoča stalen vpogled v stanje programske opreme, ki je vgrajena v naprave znotraj RTP-ja. Srečanje je bilo namenjeno tako predstavitvi projekta kot tudi izmenjavi znanja in dobrih praks na področju digitalizacije in razvoja sekundarnih sistemov v energetiki.

HOPS JE ZAOKROŽIL USPEH PILOTNEGA PROJEKTA
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

Študentom Fakultete za elektrotehniko predstavili dejavnosti Skupine Elektro Gorenjska

Mag. Renata Križnar

JANUAR – V četrtek, 11. januarja 2024, smo na sedežu podjetja gostili študente 3. letnika energetike in mehatronike s Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Spoznali so dejavnosti Skupine Elektro Gorenjska, še posebej dejavnost distribucije električne energije ter načine zbiranja in obdelave merilnih podatkov v merilnih napravah. Predstavili smo jim tudi naprave in objekte, ki so pomembni za nemoteno obratovanje distribucijskega sistema. Podrobneje so si ogledali energetski objekt RTP Škofja Loka s stikališčem GIS, merilni laboratorij in razvojne aktivnosti, kot sta obdelava podatkov in priprava modelov z uporabo umetne inteligence.

ŠTUDENTJE NA OGLEDU
ENERGETSKEGA OBJEKTA RTP
ŠKOFJA LOKA
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

Letno srečanje upokojenih sodelavk in sodelavcev

Mag. Renata Križnar

JANUAR – V sredo, 24. januarja 2024, smo v Gostilni Marinšek v Naklem pripravili tradicionalno kosilo z našimi upokojenimi sodelavkami in sodelavci. Dogodek, ki ga vsako leto pripravimo ob začetku leta, je vedno dobro obiskan. Letos se ga je udeležilo več kot 115 upokojenih sodelavk in sodelavcev. Veselje ob snidenju, predvsem pa obujanje spominov sta vedno v ospredju druženja. Vse zbrane sta nagovorila predsednik uprave dr. Ivan Šmon in direktor Gorenjskih elektrarn mag. Aleks Jan. Zahvalo je izrazil tudi dolgoletni direktor mag. Drago Štefe in poudaril pomen tovrstnih druženj.

VSAKOLETNO SREČANJE Z NEKDANJIMI ZAPOSLENIMI JE
VEDNO PRISRČNO
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

Predstavili prizadevanja za grajenje zavzetosti in trajne inovativnosti

Mag. Renata Križnar

JANUAR – Na izobraževalnem srečanju, ki ga je konec januarja 2024 organiziral Slovenski državni holding, d. d., v sodelovanju s Centrom poslovne odličnosti Ekonomske fakultete v Ljubljani, sta predsednik uprave dr. Ivan Šmon in direktorica sektorja korporativne storitve dr. Mateja Nadižar Svet predstavila prizadevanja Elektra Gorenjska na področjih upravljanja korporativne kulture in spodbujanja trajne inovativnosti. V podjetju smo v dobrih šestih letih namreč povečali stopnjo zavzetosti zaposlenih za kar devetkrat v primerjavi s preteklimi leti. Slovenski državni holding je največji delničar družbe Elektro Gorenjska, zato smo bili veseli povabila, da lahko sodelujemo na dogodku s predstavitvijo. Predvsem pa smo bili veseli njihove pohvale, v kateri so izpostavili: »Veseli smo, da imamo v portfelju družbe, kjer obstaja tako visoko zavedanje pomembnosti te teme na strani vseh odločevalcev in kjer kultura sedi za isto mizo kot strategija. Še naprej vam želimo uspešno delo na tem in drugih področjih ter se veselimo nadaljnega sodelovanja z vami.«

NAČINE TRAJNE INOVATIVNOSTI
JE ELEKTRO GORENJSKA
Z VESELJEM PREDSTAVIL
VEČINSKEMU LASTNIKU SDH
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

Prenosi dobre prakse so del trajne inovativnosti

Viljem Bonča

JANUAR – Elektro Gorenjska se lahko pohvali z največjim deležem kablovodnega omrežja v Sloveniji. Njegovo upravljanje zahteva veliko specifičnega znanja. Vgradnja in vzdrževanje kabskega omrežja zahteva drugačne postopke kot gradnja in vzdrževanje prostozračnega distribucijskega omrežja. Posledično je izrednega pomena, da razpolagamo z usposobljenimi ekipami za gradnjo in vzdrževanje. Naša znanja in inovativne pristope smo na sedežu družbe v Kranju predstavili kolegom iz Elektra Primorska in Elektra Maribor. Pripravili smo jim zanimiv prikaz uporabe kabske diagnostike v praksi. Predstavili smo jim tudi koristi izvajanja vzdrževalnih meritev na SN-kablilih in se pogovorili o možnostih sodelovanja. Vsako izmed podjetij ima na določenem strokovnem področju več, druge pa manj izkušenj, zato so dobrodošle ideje, da si z znanjem in izkušnjami pomagamo na specialnih področjih.

Redna letna revizija največje hidroelektrarne Savica

Janez Basej

JANUAR – V Gorenjskih elektrarnah vsako leto januarja izvajajo redno letno revizijo hidroelektrarne Savica, ki izkorišča vodni potencial vodotoka Savica. Gre za hidroelektrarno, v kateri Gorenjske elektrarne proizvedejo največ električne energije. Revizijska dela se izvajajo fazno, po posameznih agregatih, saj med izvajanjem del na enem agregatu drugi nemoteno obratuje. V okviru letošnjega pregleda so ekipe pregledale delovanje vseh pomembnih naprav. Elektro ekipa je pregledala in izvedla kontrolo senzorjev in električne zaščite, pregledala stikališče in vzbujalni sistem ter opravila periodične meritve transformatorja in generatorja. Strojna ekipa je med drugim izvedla pregled in sanacijo drsne obloge ležajev (pregledala je mazalni in hidravlični sistem) ter pelton gonilnikov.

REVIZIJA SE IZVAJA PO
POSAMEZNIH AGREGATIH
Foto: Arhiv Gorenjskih elektrarn

PREDSTAVITEV IZVEDBE KABSKE
DIAGNOSTIKE V PRAKSI
Foto: Primož Skledar

Sodelovanje ter pretok znanja in izkušenj kot temelj napredka

Mag. Renata Križnar

FEBRUAR – V četrtek, 1. februarja 2024, se je številčna ekipa zaposlenih Elektra Gorenjska, ki opravljajo delo na terenu, udeležila zanimive predstavitve v podjetju Eltima. Osrednja pozornost je bila namenjena načinom vgradnje elektromontažnega kablskega materiala, predstavljene pa so bile tudi novitete s tega področja. Elektro Gorenjska ima največji delež kablskega omrežja v Sloveniji, pri katerem je potrebno veliko specifičnega znanja. Da lahko še naprej nudimo zanesljivo energijo, je potrebno nenehno pridobivanje in obnavljanje kompetenc. Veselimo se nadaljnega sodelovanja in prihodnjih izobraževanj za gradnjo bolj trajnostne prihodnosti.

V LETU 2023 SMO PREJELI 4.203 VLOGE ZA RAZPRŠENE VIRE
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

Zaradi izrednega interesa podaljšani roki za reševanje vlog za izdajo soglasja za priključitev za samooskrbo

Služba za uporabnike

FEBRUAR – V letu 2023 smo prejeli 4.203 vloge za razpršene vire, od tega dobrih 60 % v zadnjih treh mesecih leta.

Zaradi povečanega števila prejetih vlog so se roki za reševanje vlog podaljšali. Glede na količino prejetih vlog se ocenjuje, da bodo vse vloge za samooskrbo, ki smo jih v Elektru Gorenjska prejeli do 31. 12. 2023, ustrezno rešene in zaključene najkasneje do konca junija 2024. Za upoštevanje letnega obračuna porabe (net metering) mora biti priklop sončnih elektrarn na omrežje Elektra Gorenjska izveden do konca leta 2024.

Pomembno je, da se postavitev sončne elektrarne izvede čim prej, saj v primeru velikega povečanja vlog za priključitev jeseni oziroma do konca leta 2024 ne bo mogoče realizirati vseh priključitev.

EKIPA ELEKTRA GORENJSKA NA IZOBRAŽEVANJU V ELTIMI
Foto: Arhiv Elektra Gorenjska

Elektro Gorenjska podpisal zavezo k podnebni nevtralnosti v Kranju

Sporočilo za javnost Mestne občine Kranj

MAREC – Evropska komisija je mesto Kranj izbrala v Misijo 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do leta 2030. Po letu dni intenzivne priprave podnebne pogodbe je Mestna občina Kranj v petek, 1. marca 2024, s partnerji podpisala zavezo, da bodo delovali skupaj in proaktivno za uresničitev ciljev Misije. S tem se bo občutno izboljšala kakovost življenja v občini.

Vabilu na podpis zaveze v kranjski Kovačnici – Podjetniški inkubator Kranj se je odzvalo 33 predstavnikov gospodarstva, podjetij, javnih zavodov, društev, med njimi tudi Elektro Gorenjska. Podpis zaveze k podnebni pogodbi tako podpira naša prizadevanja za grajenje kakovostnega in trajnostnega življenja na Gorenjskem.

ŽUPAN MESTNE OBČINE
KRANJ MATJAŽ RAKOVEC IN
PRESEDNIK UPRAVE ELEKTRO
GORENJSKA DR. IVAN ŠMON OB
PODPISU POGODBE

Foto: Sandi Fišer/Mediaspeed

PODPISNIKI KONZORCIJSKE POGODBE
Foto: Arhiv ELES

Elektro Gorenjska podpisal zavezo za uvedbo vodika

Uredništvo Elga

MAREC – Elektro Gorenjska je v sklopu projekta Družba 5.0 – Prihodnost z vodikom podpisal konzorcijsko pogodbo za vzpostavitev ekosistema vodika iz nizkoogljičnih virov. S tem korakom živimo in poudarjamo našo vrednoto trajne inovativnosti. Konzorcij, ki združuje več kot 6500 strokovnjakov z več desetletji izkušenj iz različnih sektorjev, je verjetno najmočnejši konzorcij v zgodovini Slovenije in predstavlja inovativen korak za zeleni prehod v naši državi. Elektro Gorenjska bo skupaj s partnerji razvijal inovativne rešitve za zmanjšanje ogljičnega odtisa in krepitev razvojnih dejavnosti na področju vodikovih tehnologij. Kot dolgoletni inovator v elektroenergetskem sektorju bo Elektro Gorenjska konzorciju prispeval neprecenljivo znanje za zagotavljanje kakovostnega omrežja na najvišji evropski ravni in izkušnje na ključnih razvojnih področjih.

PRVI VTISI NOVO ZAPO SLE NIH

NEJC PIRNOVAR

Vesel sem, da sem del kolektiva Skupine Elektro Gorenjska. Sodelavci v avtoparku so odlični. Veselim se novih izkušenj.

NAJ DECEMBRSKI ČLANEK

V decembrski številki Elga vas je najbolj navdušil članek z naslovom Razvojni projekti kot temelj sodobnega omrežja – Sektor omrežje. Avtor članka je Anže Vilman.

Nagrajenec je prejel darilno kartico.

Iskrene čestitke!

Skupina Elektro Gorenjska s **24 odličji** do nove skupne zmage

Avtorica: Mag. Renata Križnar

ŠPORTNICE IN ŠPORTNIKI SKUPINE ELEKTRO GORENJSKA
Foto: Marko Vilfan

*V Skupini Elektro Gorenjska
vsako leto nestrpno pričakujemo
tradicionalne športne igre, ki
slovenske elektrodistributerje
združijo v zdravem duhu športa,
sodelovanja in prijetnega druženja.*

Letošnje 28. zimske športne igre elektrodistribucijskih podjetij Slovenije so potekale na Krvavcu v organizaciji Skupine Elektro Gorenjska.

Naše športnice in športniki so se odrezali odlično, saj so osvojili prvo mesto v skupni razvrstitvi. Posamezno so osvojili kar 24 odličij, od tega 10 zlatih, 8 srebrnih in 6 bronastih medalj. Odličja so si prisvojili v veleslalomu, smučarskih tekih in deskanju na snegu.

Izjemno lepo vreme je dodalo poseben čar druženju s predstavniki distribucijskih podjetij.

Hvala organizacijski ekipi, fotografom in ostalim spremljevalnim ekipam ter sponzorjem, ki so prispevali k novi nepozabni zimski izkušnji.

PREJEMNIKI ZLATIH MEDALJ:

Renata Križnar – veleslalom
 Borut Jereb – veleslalom
 Matej Pintar – veleslalom
 Maša Jamnik – smučarski teki
 Alenka Čebašek Kokalj – smučarski teki
 Aleš Rozman – smučarski teki
 Sebastjan Gregorin – smučarski teki
 Borut Resnik – smučarski teki
 Miha Dolar – smučarski teki
 Slavko Šumič – deskanje na snegu

PREJEMNIKI SREBRNIH MEDALJ:

Brigita Kopač Tišler – veleslalom in smučarski teki
 Marko Javornik – veleslalom
 Jure Luskovec – veleslalom
 Robert Jošt – smučarski teki
 Nejc Dobravec – smučarski teki
 Luka Pšenica – smučarski teki
 Miha Čop – deskanje na snegu

PREJEMNIKI BRONASTIH MEDALJ:

Robert Jošt – veleslalom
 Andrijana Golob – smučarski teki
 Špela Sajovic – smučarski teki
 Leopold Zupan – smučarski teki
 Jože Pavlič – smučarski teki
 Marko Kozelj – veleslalom

»NEPRECENLJIVO JE, DA V TEŽKIH TRENUTKIH **NISMO SAMI**«

Avtorica: Mag. Renata Križnar
Foto: Osebni arhiv

*Nosilec gorskega reševanja v Sloveniji je
Gorska reševalna zveza Slovenije (GRZS).
Ta je organizirana kot zveza samostojnih,
prostovoljnih, nepridobitnih društev, ki opravljajo
humanitarne naloge javnega pomena. Z
društvoma GRS Jesenice in GRS Kranjska Gora
že desetletja sodeluje tudi Skupina Elektro
Gorenjska. Tesno partnersko sodelovanje je
prišlo do izraza tudi v okviru lanskih neugodnih
vremenskih razmer.*

Gorska reševalna služba (GRS) skrbi za reševanje v gorskem svetu ter na drugih težko dostopnih terenih, in sicer ob naravnih nesrečah, ko so ogrožena varnost, zdravje in življenje ljudi oziroma je treba zaščititi premoženje. Poleg primarnega reševalnega dela in usposabljanj reševalnega moštva društva izvajajo tudi preventivne dejavnosti, dežurstva na športnih prireditvah in drugo. V Sloveniji deluje 17 gorskih reševalnih društev z geografsko določenim območjem delovanja. Reševalno delo na ravni GRZS prostovoljno (brezplačno) opravlja okoli 600 licenciranih gorskih reševalcev. V letošnjem letu je bilo do sredine novembra izvedenih že 640 intervencij.

Skupina Elektro Gorenjska je tesno prepletena z gorenjskimi gorskimi reševalnimi društvi – tako v okviru svojega delovanja kot tudi sodelavcev. V nadaljevanju vam predstavljamo iskrič pogovor z Mihom Nočem, zaposlenim v Elektru Gorenjska, ki je hkrati tudi aktiven član in načelnik društva GRS Kranjska Gora.

GRS KRANJSKA GORA JE ENO OD DRUŠTEV, KI DELUJEJO NA OBMOČJU GORENJSKE. KAKŠEN JE DOPRINOS VAŠEGA DRUŠTVA GORENJSKI REGIJI?

Na območju Gorenjske deluje devet gorskih reševalnih društev (Rateče, Kranjska Gora, Mojstrana, Jesenice, Radovljica, Bohinj, Tržič, Kranj in Škofja Loka). Reševalci omenjenih društev smo v lanskem letu opravili 315 intervencij, kar je približno polovica vseh intervencij na ravni GRZS. Velik del reševancev je tujih državljanov (več kot 50 %), kar pomeni, da smo nujno potrebni tako za turizem kakor za varnost slovenskih državljanov. Kar nekaj intervencij je vezanih na delovne nesreče (npr. delo v gozdu), pred leti je društvo GRS Tržič sodelovalo tudi na delovni nesreči elektromonterja na drogu daljnovođa, v lanskem letu pa je bila zelo pomembna naša vključenost pri reševanju in evakuaciji v avgustovskih poplavih. Lahko rečemo, da delujemo povsod tam, kamor drugi ne morejo, in to je ključno za vse prebivalce in tudi obiskovalce Gorenjske.

SKUPINA ELEKTRO GORENJSKA JE DOLGOLETNI PODPORNİK VAŠEGA DRUŠTVA. KAJ VAM POMENI TA PODPORA?

Naše društvo ves čas spremlja razvoj reševalne opreme in reševalnih tehnik. Napredek je tako kot na vseh ostalih področjih izjemen. V letu 2021 smo se odločili za nakup motorne reševalne vitle. To uporabljamo za spust in predvsem dvig reševalca v steno. Pred tem smo dvig reševalca in reševanja izvajali z ročno vitlo ali vravnimi škripci, kar je fizično izredno naporno in časovno zamudno. Uporaba motorne vitle močno olajša delo in zmanjša tudi potrebno moštvo. Do sedaj je bila uporabljena v treh ali štirih reševalnih intervencijah. Skupina Elektro Gorenjska je s finančnimi sredstvi priskočila na pomoč, da smo nakup sploh lahko izvedli. Za nas, gorske reševalce, je taka pomoč neprecenljiva, saj kaže na to, da v najtežjih trenutkih nismo sami.

»Delujemo povsod tam, kamor drugi ne morejo, in to je ključno za vse prebivalce in tudi obiskovalce Gorenjske.«

V VAŠIH ARHIVIH SE JE ZAGOTOVO NABRALO VELIKO NENAČADNIH ZGODB IN PRIGOD. LAHKO Z NAMI DELITE KAKŠNO ZANIMIVO ZGODBO, KI JE POMEMBNO ZAZNAMOVALA DRUŠTVO?

V moji dvajsetletni karieri gorskega reševalca se je res nabralo kar nekaj različnih zgodb. Nisem sicer reševalec, ki bi število opravljenih intervencij štel ali beležil, a določene intervencije se v spomin zapišejo same po sebi. Izpostavil bi zahtevno stensko reševanje »base jump« padalca, ki je zaradi težav pri skoku nesrečno pristal sredi severne stene Rakove Špice. Reševanje smo začeli ob pomoči helikopterske ekipe, ki pa reševanja zaradi zahtevnega terena ni mogla izvesti sama. Zbrali smo ekipo reševalcev, ki jo je helikopter prepeljal v steno, ki je bila 50 metrov oddaljena od ponesrečenega padalca. Dva reševalca sta splezala to dolžino po zahtevnem terenu, ocenjeno okoli VI. težavnostne stopnje. Od lokacije padalca do mesta izkrcavanja reševalcev smo izdelali vrvno žičnico in opravili transport ponesrečenca. Na isti točki je helikopter z elektro motornim vitlom vkrcal ponesrečenca in ga prepeljal na zadnjo pot v dolino. Sledil je še transport vseh reševalcev. Posebnost te intervencije je bila ta, da smo reševali na kraju, kjer ni bilo zagotovila, da se na lokacijo sploh pripleza.

KAKŠNI SO VAŠI NAČRTI ZA PRIHODNOST?

Glede na naravo dejavnosti na količino dela in aktivnosti vplivajo predvsem zunanji dejavniki (vremenske razmere, masovnost turizma ipd.). Naša naloga je, da vse intervencije izpeljemo na visokem nivoju, kar lahko zagotavljamo samo z rednim usposabljanjem moštva ter zagotavljanjem kakovostne in moderne opreme. Dolgoročno bo zagotovo največji izziv zagotavljanje dovolj številčnega moštva, ki bo pripravljeno v času nedeljskega kosila ali v času rojstnega dne otroka zapustiti družino in se prostovoljno odpraviti na pomoč. Trenutno življenjska okolja v najbolj turističnih krajih niso najbolj prijazna do domačinov, ki ne živijo od turizma, zato je tveganje še toliko večje.

Prednovoletni ogled lučk v *Gradcu*

Avtorica: Nataša Kotnik

Foto: Anja Ziherl

STOLP Z URO (UHRRTURM)

GRAJSKI HRIB (SCHLOSSBERG)

Praznični čas je Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije izkoristil za prijetno druženje in raziskovanje utripa prazničnega mesta Gradec.

Mesec december je prav poseben del leta, ko si vzamemo več časa za druženje z družino, s prijatelji in sodelavci. V tem času zažarijo praznične lučke, božična drevesa se bohotijo s svojimi okraski, z božičnih stojnic pa zadiši po kulinaričnih dobrotah. Glede na vse zgoraj naštetu smo se člani Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije (SDE) že drugo leto zapored, tokrat v še večjem številu, z vlakom odpravili na ogled lučk.

Za tokratni cilj smo izbrali avstrijski Gradec, ki je drugo največje mesto v državi. Na vlak smo vstopali od Jesenic pa vse do Ljubljane. Iz Ljubljane smo se peljali do Maribora, tam pa prestopili na drug vlak, ki nas je peljal do Gradca. Vožnja z vlakom je vsako leto prav posebno doživetje in je zmeraj prekratka za vse zgodbe in prigode, ki smo jih doživeli na izletih z vlakom.

Ko smo prispeli v Gradec, smo se peš, s polnimi nahrbtniki, v strnjeni koloni in polni dobre volje odpravili do središča mesta.

Vkrkali smo se na tramvaj, s katerim smo se odpeljali do hotela, v katerem smo bili nastanjeni. Mesto Gradec ima dobro prepletene tramvajске povezave, zato smo se po mestu prevažali s tramvajmi.

Preden smo se odpravili na večerni ogled očarljivega mesta, smo se okrepili s poznim kosilom.

V mestu smo si ogledali glavni mestni trg (Hauptplatz), na katerem stoji ogromno božično drevo in poleg katerega je veliko stojnic, ki se šibijo pod prazničnimi dobrotami. Z mestnega trga je lep pogled na mesto hišo, ki stoji tik za vodnjakom in krasi trg že od konca 19. stoletja.

Peš smo se skozi rov, ki je bil izklesan in so ga uporabljali kot zaklonišče v času 2. svetovne vojne, povzpeli na 475 metrov visok Grajski hrib (Schlossberg), ki dominira nad zgodovinskim središčem. Na vrhu so razgledna točka, rožni vrt in vinograd, gledališče na prostem, restavracija s pivskim vrtom in stolp z uro (Uhrtrurm), ki je simbol Gradca. V decembrskem času se na vrhu Grajskega hriba odvija eden od božičnih sejmov. Po poti nazaj smo se sprehodili skozi stari del mesta, ki ponuja veliko arhitekturnih stilov in so ga zaradi te edinstvenosti leta 1999 uvrstili na Unescov seznam.

Sledil je ogled osvetljenih mestnih ulic, trgovin in prazničnih stojnic, predvsem pa smo imeli čas za druženje in preizkušanje kulinaričnih dobrot.

Naslednji dan je po zajtrku sledila pot proti domu. Idej, kam se z vlakom odpraviti na ogled lučk v decembru 2024, nam ni zmanjkalo.

Društvo upokojencev Elektro Gorenjska **VABI IN POVEZUJE**

Avtor: Janez Potočnik

Pomlad že veselo trka na naša vrata, naši upokojenci pa že snujejo aktivnosti, ki jih bodo tudi letos povezovali v luči dobre volje in pozitivne energije.

Veselo na potep v širni svet!

MAJ	8. 5. 2024	Izlet na Ptuj
		Dnevi medgeneracijskega sožitja – ZDUS GR
JUNIJ		Ogled Roža in Železne Kaple
JULIJ	12. 6. 2024	Srečanje upokojencev Gorenjske
OKTOBER		Izlet v Idrijo in Ajdovščino
NOVEMBER	9. 10. 2024	Izlet v neznano – martinovanje
DECEMBER		Obisk starejših in bolnih članov

Vsak udeleženec se udeleži izleta na lastno odgovornost.

O dodatnih aktivnostih bodo člani društva pravočasno obveščeni.

INFORMATIVNI DNEVI VABUJO

Vabljeni, da se tudi v letošnjem letu udeležite informativno-debatnih dni, ki v izbranih terminih potekajo v prostorih Društva upokojencev Elektro Gorenjska v nebotičniku v Kranju, na vzhodni strani stavbe.

V letu 2024 vas pričakujemo od 9. do 10. ure:

- 8. aprila,
- 13. maja,
- 10. junija,
- 12. avgusta,
- 9. septembra,
- 14. oktobra in
- 11. novembra.

V omenjenih terminih boste lahko poravnali članarino za leto 2024, ki znaša 20 evrov.

Članarino lahko plačate tudi s položnico:

Društvo upokojencev Elektro Gorenjska,
Ulica Mirka Vadnova 3a, 4000 Kranj,
transakcijski račun: SI56 6100 0000 6661 434,
namen OTHR Članarina 2024 – referenca 99.

V Društvo upokojencev Elektro Gorenjska lepo vabljeni tudi upokojene sodelavke in sodelavci, ki še niste člani društva. Za dodatne informacije lahko pokličete gospoda Janeza Potočnika na telefonsko številko 041 575 854.

Avtor besedila in fotografij: Nejc Petrovič

OD INKOV DO MAJEV

naslednji kamenček v
mozaiku starodavnih
ameriških civilizacij

CAYE CAULKER

Veliko bralcev se vas bo verjetno spomnilo mojih zadnjih dveh potopisnih člankov, najprej iz Kostarike, ki sva jo s partnerko Nino obiskala v letu 2021, nato pa še iz Peruja, Bolivije in Čila, ki sva jih obiskala v letu 2022. Morda vam bo zanimivo slišati, da sva že pred vsemi temi potovanji skupaj pripravila seznam držav, ki bi jih najrajši obiskala. Nenavadno je, da se niti Kostarika niti države, ki so del tokratnega potopisa, niso nahajale na tem seznamu.

PRVI IZBRUH VULKANA FUEGO, RAZGLED Z VULKANA ACATENANGO

Odločitev za odhod v Gvatemalo in med potovanjem še obisk Belizeja in Jukatanskega polotoka v Mehiki je bila impulzivna. Verjetno še pod vtisom izkušnje iz Južne Amerike sva se odločila za ponoven obisk španskogovorečih dežel. Odkrivanje zapuščine starodavne inkovske civilizacije nama je dal navdih za podoben potovalni načrt. Le da sva tokrat Inke zamenjala za Maje. V Gvatemalo sva odletela januarja. Za vse države v Srednji Ameriki velja, da so z vidika vremena najbolj ugodne za obisk med decembrom in aprilom. Tokrat sva na dopust odšla januarja zgolj zato, ker sva v tem terminu našla ugodne letalske vozovnice. Priznam, da sem bil do Gvatemale sprva nekoliko skeptičen. Kljub temu, da Kostarika velja za najbolj varno in urejeno srednjeameriško državo, je tam potrebna določena mera previdnosti in izogibanje predelom, ki veljajo za nevarnejše. Okoliščine so v Gvatemali slabše, zato sva bila pred začetkom potovanja in tudi prve dni dopusta kar nekoliko prestrašena. K sreči povsem brez potrebe.

Očarljiva Antigua in delujoči vulkani v siju sončnega zahoda

Najprej sva obiskala kraj Antigua, ki je bila dolgo časa tudi prestolnica Gvatemale. Antigua je bila v 16. stoletju eno večjih in pomembnejših mest, ki so jih ustanovili španski konkvistadorji. Ima eno najlepše ohranjenih starih mestnih jeder v celotni Latinski Ameriki, ki je danes tudi zaščiten kot del Unescove svetovne dediščine. Poleg prekrasnih arhitekturnih značilnosti Antigua slovi še kot odlično izhodišče za osvajanje okoliških stratovulkanov. Že na dan prihoda v popoldanskem času sva obiskala vulkan Pacaya, nato pa čez dva dneva še vulkan Acatenango. Bolj zanimiv je predvsem slednji, saj služi kot imeniten balkon za opazovanje izbruhov sosednjega vulkana Fuego. Volcán de Fuego je aktiven stratovulkan, ki je v času našega obiska doživel izbruh približno vsakih 30 minut. Doživeti izbruh vulkana, o katerem razmišljaš celoten dan, med dolgim, strmim in izredno izčrpavajočim pohodom je nepozaben dogodek. Se pa to ne more primerjati z nepozabnimi kulisami bruhajoče žareče lave v času po sončnem zahodu. Vsekakor vredno celotnega vzpona na 3.400 metrov nadmorske višine. Izbruhi so nas zabavali še celotno noč, saj smo na vulkanu Acatenango tudi prespali in se po zajtrku naslednji dan odpravili nazaj v dolino.

MESTO ANTIGUA

Kdo še verjame Google Maps?

Po Antigui sva obiskala Panajachel, ki je največje mesto ob najglobljem jezeru v Srednji Ameriki – Atitlan. Panajachel sva izkoristila za kratek oddih in regeneracijo po zahtevnem vzponu pretekli dan. Naslednji dan sva skoraj v celoti porabila za premik do rezervata Semuc Champey. Če so tako internetni članki kot Google Maps obljubljali trajanje vožnje okoli osem ur, pa je bila realnost še veliko slabša. Na poti smo preživeli več kot 13 ur in na cilj prispeli že globoko v primežu noči. Šele jutro naslednjega dne je tako razkrilo čudovite podobe deževnega gozda z bogatim živalskim in rastlinskim ekosistemom. Semuc Champey je poznan predvsem zaradi svojih naravnih turkiznih bazenov, nastalih zaradi lehnjakovih pragov, preko katerih teče reka Cahabon.

Prebujanje deževnega gozda

Naslednjo destinacijo bi izpostavil kot eno, če ne največjo izmed vrhuncev celotnega potovanja. Da sva prišla do kraja Tikal, skritega globoko v gvatemalski džungli, sva zopet porabila ves dan za premik na skrajni severovzhod države – najprej do sproščujočega kraja Flores ob jezeru Peten Itza, nato pa še nekaj ur do samega Tikala. Šla sva na zgodnjo jutranjo turo, pred sončnim vzhodom z namenom, da doživiva prebujanje deževnega gozda. Čeprav sva imela še nekaj upanja, da bi videla redek sončni vzhod, nama tokrat sreča ni bila naklonjena, saj je deževni gozd ob tej uri najpogostejše prekrit z gosto tančico megle. Po jutranji simfoniji vriskačev, jaguarjev, tukanov, papig in drugih eksotičnih živalskih vrst je končno nastopil čas za prvi stik s civilizacijo Majev. Tikal je poleg Machu Picchu edina znamenitost v celotni Latinski Ameriki, ki je pod Unescovo zaščito tako zaradi svojega kulturnega kot naravnega bogastva. Preplet starodavnih majevskih piramid v objemu bogatega zelenja deževnega gozda priča nepozabno scenografijo skorajda nadnaravnega doživetja. Maji so bili izjemna civilizacija z veliko znanja in veliko bogate kulturne dediščine. Bili so vrhunski astronomi, graditelji, inovatorji in matematiki. Ste vedeli, da so povsem samostojno izumili koncept številke nič? In pa kdo ne pozna njihovega koledarja, ki se je po 5.216 letih iztekel 21. decembra 2012.

Rajski otoki, morski psi in jastogi

Zapustila sva Gvatemalo in prispela v Belize. Belize nekoliko izstopa, saj kot edini v tem delu sveta kot uradni jezik uporablja angleščino. Tudi uradna valuta države so belizejski dolarji in so povsem vezani na vrednost ameriških dolarjev v razmerju 1:2. Država je znana predvsem po možnostih turističnega oddiha, vendar svetujem, da se izogibate glavnemu mestu Belize City, ki že na pogled deluje precej neprijetno. Prvih nekaj dni sva se zadržala na skrajnem zahodu države v bližini meje z Gvatemalo, kjer sva obiskala nekaj malo manj znanih, a zato še bolj mističnih in zanimivih majevskih arheoloških najdišč, kot sta Xunantunich in Cahal Pech. Vmes sva skočila še v nekaj nacionalnih parkov v neuspelem fotografskem lovu na jaguarje, preden sva se končno odpravila na oddih na njihove rajske otoke. Caye Caulker zares predstavlja možnost rajskega uživanja, kjer se ob glavni ulici ves čas na žaru vrtijo sveži jastogi, obmorski bari točijo karibski rum, otok pa ponuja peščene plaže s turkiznim morjem. Priporočam tudi dnevni potapljaški izlet v Hol Chan Marine Reserve, katerega vrhunec je nedvomno plavanje z morskimi psi, ostale aktivnosti pa vključujejo še hranjenje tarponov, plavanje z želvami, odkrivanje koralnega grebena in raziskovanje potopljenih ladij.

NOČNI IZBRUH VULKANA FUEGO, RAZGLED Z VULKANA ACATENANGO

PANAJACHEL IN JEZERO ATITLAN

SEMUC CHAMPEY

Skok od raja do betonske džungle

Za konec potovanja sva se odpravila še v Mehiko in to kar s čolnom. Caye Caulker ima z mehiškim Chetumalom namreč vzpostavljeno redno pomorsko linijo, ki vozi enkrat na dan. Vedno bolj ko sva se gibala proti severu, tem bolj je bila zaznavna bližina ZDA. Morda je sprememba bolj opazna, če si še pred nekaj dnevi lahko občudoval prvinost gvatemalskega deževnega gozda, sedaj pa se nenadoma nahajaš sredi umetne betonske džungle. V tem delu Mehike je veliko resortov, zabaviščnih in vodnih parkov, ameriških verig s hitro prehrano in drugih turističnih objektov, ki jemljejo nekaj čarobnosti tistemu značilnemu mehiškemu melosu. Vsekakor pa se da tudi v tem delu sveta najti pristno domačo hrano ali pa neokrnjena majevska arheološka najdišča. Obiskala sva Chichen Itzo – arheološko najdišče v Tulumu. Chichen Itza z vidika svoje umestitve v prostor in odnosu do letnih časov in gibanja sonca upravičeno velja za eno izmed čudes sveta. Prav tako me je presenetila veličina prostora in število ohranjenih objektov.

Tulum po drugi strani ponuja nekoliko drugačno vzdušje. Kot edino ohranjeno majevsko najdišče se nahaja povsem na robu obale. Mešanica karibskega turkiznega morja, peščenih plaž in starodavnih kamnitih majevskih zgradb ustvari nepričakovano lepo kuliso narave in kulture, ki ji ni para nikjer na svetu. Mehika ima na splošno veliko za ponuditi. Ljudje so prijazni, veliko je uličnega veselja in zabave, hrana je odlična. Tudi morje in temperature so naravnost fantastične vse leto. Veliko je možnosti za raziskovanje tako starih, lepih kolonialnih naselij, kot je Valladolid, kot tudi za potop v svet amerikanizacije v mestih, kot je na primer Cancun. Obiskala sva tudi nekaj cenotov in nekaj dni zgolj uživala v hotelskih bazenih na Playa del Carmen. Prednost tega dela Mehike je vsekakor bogat nabor možnosti, ki jih imaš kot turist. Mogoče grenak priokus ostaja zgolj zaradi občutka, da je vse skupaj preveč umetno. Tolaživa se, da sva na svoj račun toliko bolj prišla v Gvatemali in so spomini na bruhaajoče vulkane in majevske piramide, obdane z zvoki papig in tukanov, na koncu potovanja še toliko lepši.

TIKAL

TULUM

XUNANTUNICH

NAGRADNA KRIŽANKA

							ELGO	STAR IZRAZ ZA ATLAS	NAŠA PESNICA (META)	NADALJE- VANJE GESLA	ADAM IN ?	NIKELJ	KRONIKA, LETOPIŠ	PRIPRAVA, KI ODDAJA ZGOŠČEN ČUREK SVETLOBE
							ANGLEŠKI NOGOMETNI KLUB IZ LONDONA			▼				
							KRAJA							
							ANTIČNO BRENKALO					ŠAMPION		
							PEVKA DEŽMAN				VZKLIK NA BIKOBORBI		PAS (KNJIŽNO)	
							MIŠI PODOBEN SESALEC, KI LETA				ZADNJA GR. ČRKA			
							STRAH PRI JAVNEM NASTOPU						KOŠARKAR DONČIČ	SULTANAT V AZIJI
							ŠTRLEČ DEL OBRAZA	ZUNANJI DEL IGRIŠČA	VODILO, NAČELO					
									EKSPLO- ZIVNO TELO					
SESTAVIL: F. KALAN	BANKOVEC ZA STO ENOT (MANJŠ.)	GRŠKA BOGINJA, ARTEMIS	RT V JUŽNI ŠPANIJI	DRAGO JANČAR	OPICA Z MADAGAS- KARJA	KRETNJA, GESTA							PAMET	
													AVTOLIČAR (ŽARG.)	
NOGO- METAŠ LOVRIČ						RASTLINA, KI SE OVILJA OB DEBLIH								
						OLIVER								
GESLO	►												PISATELJ FLEMING	
													SOPROGA CLOONEY	
PEVEC PESTNER				DEJAN LAPAJNA			SLIKAR BERNARD	SEVERNO- AMERIŠKI INDIJANEC						TVEGANJE
				LIK PRI ČETVORKI										SUROVINA ZA BARVILA
TELUR			JEZERO V ZDA					NAPAD, NASKOK						
			IGRALKA BEVK											
IZDE- LOVALCI GODAL IZ CREMONE						NEKDANJI KITAJSKI URADNIK								
						AM.IGRALEC (ROBERT)								
DRŽAVA V JUŽNI AMERIKI					NADROB- NOST								ZVONKO IVEZIČ	
					DEL CERKVE ZA PEVCE								TRZAJ	
SPIKER PUČER				BORILNA VEŠČINA								TKANINA ZA ZAVESE		
				ROK FLANDER								URŠKA ALIČ		
PERSO- NALEC									EVROPSKO- AZIJSKI NAROD					
SLOVARČEK: DAVI, ERIE, MANDARIN, RAINER		ČRNA CELINA							VODJA ARGONAV- TOV	►				

Iskano geslo nagradne križanke iz prejšnje številke je bilo SODOBNO OMREŽJE. Izžrebali smo tri nagrajence, ki so nagrado prejeli po pošti. Nagrajenci so bili: MITJA AVSEC, ANTON NOČ in MARJETKA POSPEH. Nagrajencem iskreno čestitamo!

Geslo tokratne nagradne križanke pošljite najpozneje do ponedeljka, 13. maja 2024 v uredništvo na naslov: Elektro Gorenjska, d. d., Služba za kadre in korporativno komuniciranje, Ulica Mirka Vadnova 3a, 4000 Kranj. Izžrebali bomo tri nagrajence, ki bodo nagrado prejeli po pošti, zato ne pozabite pripisati svojega naslova.

ZAGOR
TAVLIJA
MO
TRAJ
NO
ENER
GIJO

